

**Илија Христодулов и
натаму претседател
на ЗМРХ**

**Ре-објавено интервју
со Костадинка
Велковска:**

**Благодарејќи на
мојата истрајност
имам успешна кариера**

МАКЕДОНСКИ ГЛАС

Година XXXI 2024.

МАЈ-ЈУНИ
SVIBANJ-LIPANJ

ISSN 1333-7769

**БРОЈ
149**

**Нова македонска влада
– предизвици и приоритети**

@ Petr Stojanovski/DW

**МКД „Македонија“ од Сплит прослави
33 години**

**Македонски јазик и култура во
Хрватска се учи 19 години**

ЧЕСТИТ ИЛИНДЕН!

NOVO

Kapi za oči s OBNAVLJAJUĆIM i ZAŠTITNIM UČINKOM

PROCULIN[®] TEARS

ADVANCE + BEZ KONZERVANSA

PROCULIN[®] TEARS ADVANCE + kapi za oči koriste se za umirenje očiju kod crvenila, nelagode ili umora očiju ili očne sluznice kao posljedica:

- VANJSKIH ČIMBENIKA**
(klima uređaji, prekomjerna izloženost sunčevom zračenju, vjetru, dimu, onečišćenju, dodir s morskom ili bazenskom vodom i suhom soli)
- SUHOĆE OČIJU**
zbog pretjeranog umora uzrokovanog dugotrajnim radom na računalu ili učenjem
- ANOMALIJE SUZNOG SUSTAVA KAO POSLJEDICA:**
 - upale ili kroničnog blefaritisa (upale vjeđa)
 - operacije oka druge prirode ili estetske operacije kapaka
- NOŠENJA KONTAKTNIH LEĆA**

Za oftalmološku upotrebu.
Ne sadrži konzervanse.
Prikladno za kontaktne leće.
Proizvod se može koristiti
3 mjeseca nakon prvog otvaranja.

CE 0051 MD

ALKALOID
Health above all

Prije upotrebe pažljivo pročitajte uputu o proizvodu.
Svaki ozbiljan neželjeni učinak koji se dogodi u vezi s proizvodom potrebno je prijaviti proizvođaču i nadležnom tijelu države članice u kojoj boravite.

OGL-338-01-01-2024-HR

GLASILO ZAJEDNICE
MAKEDONACA U
REPUBLICI HRVATSKOJ

СПИСАНИЕ НА ЗАЕДНИЦАТА НА
МАКЕДОНЦИТЕ ВО РЕПУБЛИКА
ХРВАТСКА

ЕХО НА ВРЕМЕТО

Агол на уредникот
Urednikov kutak

Главна и одговорна уредничка:
МИЛЕНА ГЕОРГИЕВСКА

Заменик на главната и одговорна уредничка:
ЕЛИЗАБЕТА ПЕТРОВСКА

Уредништво:

Компјутерска обработка: Будем Конзалтинг д.о.о.

Превод и лектура: Лидија Георгиева

Секретар и коректор: Елизабета Петровска

Редакциски одбор:

Васил Тоциновски

Милена Златеска

Мирјана Мајик

Редакција:

Елизабета Петровска – Загреб

Јулијана Младеновска Тешија – Осиек

Гордана Квајо – Ријека

Антонела Галиќ – Задар

Марта Жаја – Сплит

Михаела Златеска – Пула

Ovo se glasilo tiska sredstvima iz Državnog proračuna
RH posredstvom Savjeta za nacionalne manjine RH.

Nakladnik: Zajednica Makedonaca u Republici Hrvat-
skoj,

Zagreb, Masarykova 16/1

Matični broj: 3805760

OIB: 07739533563

Žiro račun: PBZ – IBAN: HR6023400091100038804

Tel./Fax: (01) 48 72 655

web: www.zmurh.hr

e-mail: zajednica.makedonaca1@zg.t-com.hr

zmurh.hr@gmail.com

За издавачот: Илија Христовулов

Печат: М-Принт д.о.о. Загреб

Temeljem odredaba čl. 58. st. 3. Zakona o javnom informira-
nju RH (N.N. br. 22/1992) novine su prijavljene i registrira-
ne pod br. 421 u Ministarstvu kulture i prosvjete, Sektor infor-
miranja, dana 14.7.1993

Prema mišljenju Ministarstva kulture i prosvjete Republike
Hrvatske broj 532-03-1-7-94-01 od 10. svibnja 1994. ova
tiskovina je oslobođena plaćanja poreza na promet.

ЗАБЕЛЕШКА: Коментарите објавени на страниците на
ова списание со потписи на авторите се мислења на истите
и не секогаш го одразуваат мислењето на Уредништвото.
Уредништвото е одговорно само за текстовите без потпис.
Материјалите испратени на нашата адреса стануваат
сопственост на списанието, освен ако за тоа претходно е
постигната поинаква согласност.

За иднината

Пред нас е новиот број на „Македонски глас“ во
кој се задржуваме на клучните настани што го
одбележаа минатиов период. Во прв план е избо-
рот на новата македонска влада, настан кој ќе има дале-
кусежна одговорност за иднината на нашата татковина.

Изборите се завршени, а новата влада презема
должност со јасна визија и план за напредок на земјата.
Она што сега се очекува од новата влада, е да ги забрза
реформските процеси во Македонија клучни за приста-
пување кон ЕУ.

Исто така, се осврнуваме и на 11-годишнината од
влезот на Хрватска во ЕУ и поволностите што ги имаат
нејзините државјани, вклучувајќи ги и Македонците кои
живеат и работат во Република Хрватска. Погледот на-
назад на изминативе 11 години открива многу промени
што ги донесе членството на Хрватска во ЕУ. Истори-
ската пресвртница отвори нови поглавја во развојот на
земјата.

Но, овие 11 години не поминаа без предизвици,
како што се економската криза, миграциските бранови и
неодамнешната пандемија.

Покрај актуелните случувања во Македонија и во
Хрватска, со гордост ги истакнуваме и бојните актив-
ности на Заедницата на Македонците во Република
Хрватска. Низ бројни текстови е претставен богатиот
општествен и културен живот на Македонците во Хрват-
ска, низ разни културни настани, манифестации и други
активности.

Многу млади Македонци се истакнуваат, и во свои-
те училишта, и на факултетите. Сето тоа сведочи за сна-
гата и виталноста на македонската заедница која успеш-
но ги интегрира своите културни вредности во поширок
општествен контекст.

Исто така, во овој број ќе прочитате детални из-
вештаи и текстови со клучни актери на политичките и
општествените случувања, како и интересни настани.

Ве повикуваме и натаму да ни се придружувате во
натамошно следење на работата на Заедницата на Маке-
донците во Република Хрватска.

Милена Георгиевска
(m.georgievska@gmail.com)

На Дубровник форум – справување со предизвиците во Европа и светот

Резиме на глобалните односи, проблеми на меѓународно ниво и заеднички начин на решавање, пред сè, безбедносни, но и стопански, енергетски и економски проблеми. Како можеме да зацртаме сигурен пат низ долгорочните предизвици и да ги заобиколиме страшните неволји кои ги кочат решенијата?

Меѓу другото, за ова стана збор на 17. Дубровник форум, меѓународен собир насловен како „Опасни теснеци и сигурни премини“, што се одржа на 28 и 29 јуни, а на кој зедоа учество претставници на влади, парламенти, претставници на ЕУ, меѓународни асоцијации и амбасадори.

Стратешки план на ЕУ

Андреј Пленковиќ, претседателот на Владата на РХ, во својот говор потенцираше дека настанот е клучна точка на меѓународната активност на Хрватска. Тој истакна и дека ЕУ и светот веќе двеипол годи-

Македонскиот министер за надворешни работи и надворешна трговија Тимчо Муцунски потенцираше дека за Македонија нема подобар пат од полноправното членство на земјата во ЕУ

ни се соочени со продолжетокот на глобалната криза што ја предизвика пандемијата „ковид-19“. Притоа Пленковиќ го спомна и неодамна одржаниот состанок на Советот на Европа, на кој е усвоен стратешки план и програма за дејствување на ЕУ во наредните пет години. Хрватскиот премиер смета дека тоа е добра политичка порака за европските лидери во вакви услови, бидејќи адресира сè што е важно за европскиот континент, но и за односите со другите делови на светот.

Македонски претставник на Дубровник форумот беше министерот за надворешни работи и надворешна трговија Тимчо Муцунски. Како што информираат од ресорното Министерство, министерот Муцунски се обратил на посебната сесија „Отворање на реформскиот потенцијал на Западен Балкан“, каде што се осврнал на перспективите за членство на земјата во Европската унија.

Македонска поддршка на европската агенда

Тој истакнал дека иако земјата е сведок на „билатерализација“ на

евроинтегративниот процес, а претходно и на членството во НАТО, како и на повеќекратната апликација на двојни стандарди од страна на институциите на ЕУ, сепак нашата нација е про-европска нација, а мнозинството од нашиот народ ја поддржува европската агенда, бидејќи нема подобар пат од полноправното членство на земјата во ЕУ.

Меѓу другото, Муцунски нагласил дека новата влада е цврсто фокусирана на процесот на европската интеграција, преку обезбедување на европските стандарди дома, односно борба со криминалот и корупцијата, владеење на правото и економски развој.

Од Министерството за надворешни работи информираат дека министерот Муцунски запрашан за концептот за членство во Единствениот пазар пред целосна интеграција во ЕУ, истакнал дека независно како ЕУ го предвидува овој процес, вклучително и концептот за постепена интеграција, нема да има двоумење од наша страна доколку крајниот резултат е полноправно членство во ЕУ.

М. Г.

Нова македонска влада – предизвици и приоритети

Новата влада предводена од премиерот Христијан Мицкоски има амбициозен план за реформи кои се однесуваат на подобрување на економската стабилност, унапредување на владеењето на правото и забрзување на процесот на европски интеграции

Неодамнешното формирање на новата влада во Македонија претставува клучен момент за земјата која се соочува со бројни политички, економски и општествени предизвици.

Една од приоритетните задачи на новата влада ќе биде обновување на довербата на граѓаните во политичкиот систем. Она што се очекува е обезбедување на транспарентност и одговорност во работата на државните институции.

Премиерот Мицкоски изјави дека новата влада ќе ги подигне стандардите веќе во првите 100 дена, дека ќе работи напорно и ќе се погрижи земјата да се промени, да оди напред, дека ќе ги почитува граѓаните и оти ќе биде одговорна.

Процесот на европските интеграции и натаму останува стратешка цел на Македонија. Новата влада планира да ги забрза реформите неопходни за членство во Европската унија, особено во областа на правосудството, јавната администрација и човековите права. Покрај тоа, се очекува интензивирање на дипломатските активности како би се унапредиле билатералните односи со соседните земји и клучните европски партнери.

Предизвиците со кои се соочува новата влада не се мали, но со конкретни чекори и одлучност можат да се постигнат значајни резултати.

Граѓаните на Македонија имаат големи очекувања и се надеваат дека новата влада ќе донесе подобра иднина.

Новата влада ја сочинуваат претставници на коалицијата „Твоја Македонија“ на ВМРО-ДПМНЕ, коалицијата „Влен“ и партијата „ЗНАМ – За наша Македонија“. Наместо 16 министерства, колку што имаше претходната влада, ќе има 20 министерства. Тројца министри ќе бидат без ресори, а премиерот ќе има пет заменици.

Милена Георгиевска

@ Petr Stojanovski/DW

Министрите на ВМРО-ДПМНЕ

Владо Мисајловски, министер за одбрана
Тимчо Муцунски, министер за надворешни работи и надворешна трговија
Панче Тошковски, министер за внатрешни работи
Александар Николоски, министер за транспорт – вицепремиер
Иван Стоилковиќ, министер за односи меѓу заедниците – вицепремиер
Гордана Димитриеска Кочовска, министер за финансии
Сања Божиновска, министер за енергетика, рударство и минерални сировини
Цветан Трипуновски, министер за земјоделство, шумарство и водостопанство
Весна Јаневска, министер за образование и наука
Златко Перински, министер за локална самоуправа
Зоран Љутков, министер за култура и туризам
Стефан Андоновски, министер за дигитална трансформација
Борко Ристовски, министер за спорт
Љупчо Димовски, вицепремиер за политички систем
Шабан Салиу, министер без ресор, за спроведување на Декларацијата на Ромите

Министрите на коалицијата „Влен“

Изет Мецити, прв вицепремиер, министер за животна средина и просторно планирање
Арбен Таравари, министер за здравство
Бесар Дурмиши, министер за економија и труд
Фатмир Лимани, министер за социјална политика, демографија и млади
Арбен Фетаи, вицепремиер за добро владеење
Орхан Муртезани, министер за европски прашања

Министрите на „ЗНАМ“

Игор Филков, министер за правда
Горан Минчев, министер за јавна администрација

Илија Христодулов и натаму претседател на ЗМРХ

На 11 мај 2024 година во просториите на Заедницата на Македонците во Република Хрватска во Загреб се одржа Редовното изборно собрание на ова здружение

Ново раководство

На предлог на Управниот одбор на ЗМРХ беше именувано ново раководство: за претседател на ЗМРХ именуван е Илија Христодулов, а за потпретседатели именувани се Борис Трајановски и Цветко Поповски; за членови на УО именувани се Илија Христодулов, Борис Трајановски, Цветко Поповски, Мирјана Мајиќ, Милена Златеска, Марта Жаја и Елизабета Петровска.

„Гите планирани програми на културни манифестации, аматеризам, информирање и издаваштво на Заедницата на Македонците во РХ успешно се реализирани, а соработката со другите асоцијации е на високо ниво“, беше нагласено на седницата која започна со интонирање на хрватската и на македонската химна, и со едноминутно молчење за починатите членови.

Претседателот Илија Христодулов го поднесе Извештајот за работата во 2023 година. Во своето излагање тој изнесе значајни факти за работата на ЗМРХ и се заблагодари на Владата на РХ која ги кофинансира програмите преку Советот за националните малцинства на РХ, како и на сите соработници кои придонесоа за нивната реализација.

За членови на работното претседателство на Собранието беа назначени Ивона Дуноски Митев, Борис Трајановски и Венка Џанко, за верификационата комисија Михаела Златеска, Светлана Трајановски и Мирјана Мајиќ, за кандидационата комисија Милена Златеска, Марта Жаја и Лидија Божиќ, за записничар Елизабета Петровска и за заверувачи на записникот Цветко Поповски и Виолета Штерјова.

Ивона Дуноски Митев упати честитки до новоизбраното раковод-

ство на ЗМРХ со желби за успешна понатамошна работа. Претседателот Илија Христодулов се заблагодари за довербата и вете дека ќе даде сè од себе за доброто на ЗМРХ, секако заедно со меѓусебна соработка на сите. За довербата се заблагодарија и потпретседателите Борис Трајановски и Цветко Поповски.

Усвоени извештаи

Иако изминатите години беа полни со предизвици, реализацијата на програмите е достоинствена за гордост и признание за ЗМРХ. Имаше турбулентни и кризни периоди како земјотреси и коронавирус. Се одржаа и нови избори, како новоизбраниот претседател на Советот за националните малцинства на РХ, Тибор Варга и новоизбраниот пратеник во Хрватскиот сабор на бошњачкото, македонското, албанското, црногорското и словенечкото национално малцинство, Армин Хоџиќ, со кои се планира плодна соработка. Иднината и визијата на ЗМРХ главно се фокусирани на подмладување на членството.

Финансискиот годишен извештај на ЗМРХ за 2023 година го поднесе секретарката Елизабета Петровска. Таа рече дека извештајот е усвоен од страна на Советот за националните малцинства на РХ и дека средствата за оваа година се распоредени според Одлуката на

Членови на Управниот одбор на ЗМРХ

Советот донесена на 19 април 2024 година.

Во врска со реализацијата на овогодишната културна манифестација „Ден на Заедницата на Македонците во Република Хрватска“, Ивона Дуноски Митев предложи, доколку е можно, сите друштва да бидат сместени на блиски локации за поуспешна координација. За побогата реализација на културната манифестација „Илинден 1903-2024“, предложи да се повикаат поголем број членови и пријатели.

Елизабета Петровска

11 години исполнети со нови можности и предизвици

Оваа година Хрватска одбележува 11 години од влезот во Европската унија, настан кој трајно го промени правецот по којшто се движи државата и отвори врата за нови можности и предизвици

На 11 јули 2013 година Хрватска стана 28 членка на ЕУ, а тој историски момент донесе нова димензија во животите на хрватските државјани.

Погледот наназад на овие изминати 11 години открива бројни промени кои ги донесе членството во ЕУ. Хрватската економија доби силен поттик низ пристапот на европските фондови кои овозможува вложување во инфраструктурата, образованието, здравството и во други сектори. Развој на сообраќајната патна мрежа, модернизација на училишта и болници, како и поддршка на иновациите и претприем-

аштвото се само дел од бенефитите што ги искористи Хрватска.

Минатата година кога Хрватска ја славеше десеттата годишнина од придружувањето во европското семејство, земјата влезе во еврозоната и шенгенскиот простор со што целосно го заокружи европскиот пат.

Покрај економските предности, членството во ЕУ на хрватските државјани, меѓу кои има и бројни Македонци, им пружи можност за слободно движење, работа и студирање низ цела Европа.

Економска криза, миграциски бранови, пандемија

Хрватска исто така, стана активен креатор на заедничката европска политика, особено во подрачјата на заштита на околината, безбедноста, како и надворешната и регионалната политика. Земјата придонесува во борбата против климатските промени, зачувување на природните ресурси и јакнење на енергетската сигурност.

Но, изминатите 11 години беа исполнети и со предизвици, пред сè, економската криза, миграциските бранови и неодамнешната пандемија со „ковид-19“, кои ја тестираат отпорноста и солидарноста на европскиот проект.

Како што земјата влегува во втората десетгодишнина од членството, се отвораат нови предизвици и обврски.

Хрватска, како што наведуваат нејзините челници, е одлучна да чекори и натаму по својот европски пат.

По повод 11. годишнина од членството на земјата во ЕУ, хрватскиот премиер Андреј Пленковиќ организираше свечен прием во „Бански двори“, каде што беше присутен и македонскиот амбасадор во РХ, Милаим Фетаи, со останатите претставници на дипломатскиот кор и видни личности од политичкиот и општествениот живот во Хрватска.

Милена Георгиевска

Благодарејќи на мојата истрајност имам успешна кариера

Вака говореше Костадинка Велковска, нашата сонародничка која почина на 10 март 2024 година, во 76. година од животот. Во овој број на „Македонски глас“ постхумно го ре-објавуваме нејзиното последно интервју за списанието на Заедницата на Македонците во РХ

Костадинка Велковска, темпераментната загребска Македонка која е омилена во секоја средина каде ќе се најде, плени со своите две животни определби и љубови – глумата и музиката кои даваат печат на нејзината личност и нејзиниот живот. Добитничка е на бројни награди за глума, пеење и новинарство

(Објавено во „Македонски глас“, број 115)

Македонците во Хрватска добро ја познаваат Костадинка (Коста) бидејќи таа се појавува речиси на секој настан организиран од страна на Заедницата на Македонците во РХ. На 8 ноември со славенички концерт ја прослави јубилејната 50-годишнина од својата кариера како театарска, филмска и телевизиска актерка и шансонирка.

Едноставно, како што велат, судбината ти го одредува животот. Наместо во Москва, возот Костадинка од Скопје ја доведе во Загреб, пред повеќе од педесет години, а огромната љубов кон свирењето виолина, ја замени со пеење и глума.

Вистински избор

Од оваа перспектива како го доживувате тој пресврт во Вашиот живот, дали понекогаш си го поставувате прашањето – Што би

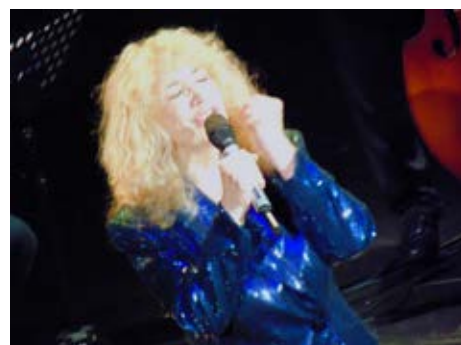
било кога би било? Односно, наместо на сцената на театарот „Керемпук“ во Загреб, славеничкиот концерт „50 години со вас“ да го имавте на некоја московска сцена?

Загреб беше мој избор. Иако го знаев само од телевизија и весници, мислам дека направив вистински избор, еве и времето тоа го докажа. Во тој град ја реализирав мојата прва љубов – глумата, а потоа и пеењето. Во Загреб завршив Академија за драмски уметности, а потоа две години, со звучни имиња од театарскиот живот правевме најдобри татарски претстави во Дубровник. Тоа беше златно доба на театарот, добивме и многу награди. По две години се вратив во Загреб каде што се вработив во театарот „Јазавец“ каде реализирав многу улоги во бројни претстави, што е многу важно за еден актер. Потоа почнав да учам пеење кај примадоната Анчица Митровиќ и така ја остварив и мојата втора љубов – пеењето. Подоцна направивме и еден мјузикл, со кој настапував на многу сцени. Следеше период кога го запознав мојот сопруг Дамир Подкрајац, музичар, кој свиреше класична гитара, па заедно одржавме над стотина концерти, не само во Хрватска, туку и во Европа. Дамир, за жал, почина млад, ненадејно од инфаркт, а со него го имам синот Никола, кој ми приреди уште поголема радост во животот со моите две внуциња Фран (13) и Дора (10). И синот наследи ген за музика. Јас подоцна продолжив да настапу-

вам на бројни фестивали. Она што е најбитно за мене не е само да се отпее песната, туку таа да допре до слушателите, публиката да ја прифати, а таа тоа знае да го цени. Среќна сум што Загреб ме прифати, како што и јас го прифатив, Загреб и јас се сакаме, како вели Арсен, „тајно и трајно“.

Девојчето кое од четиригодишна возраст ги следеше театарските претстави во Скопје, прерасна во вистинска дива. Пред сè, на кого му ја припишувате главната заслуга за долгогодишната успешната кариера и златниот јубилеј што годинава го славите?

Пред сè, на себе си. Јас сум многу вредна личност, работам напорно, пожртвувано, паметно и со емоции. Љубовта кон театарските претстави ми ја всадија мајка ми, татко ми, сестра ми и дедо ми – тие постојано одеа во театар, а и јас со нив. Тие ми ја отворија таа љубов. Од мала покажував талент за рецитирање и глума, па често во училишните претстави мене ме одбираа да рецитирам

или глумам. Се сеќавам на мојот прв настап пред публика на една Свечена академија за 29 Ноември, во прво одделение рецитирав песна „Друже Тито, радост наша“. Ја видов мајка ми во публика и ѝ мавнав со рака, а кога заврши приредбата таа дојде и ми удри шпаканица, демек не сум требала да ѝ мавтам сите да гледале. Ете така почна мојата актерска кариера, со шпаканица од мајка ми. Во средно училиште игрив во оперети, пеев и глумев. Едно време живеев во Кочани каде имав многу пријатели кои ме подржуваа, а кога се вратив во Скопје во Македонскиот народен театар добивав мали улоги од неколку реченици. Во тоа време јас воопшто не мислев да бидам актерка. Едноставно, тоа ми беше интересно. Подоцна одлучив да се занимавам со глума. Така дојдов во Загреб, и се почна.

„Морате да траете најмалку 40 години“

Во што е Вашата тајна што толку долго опстанувате на сцената, имајќи ја во предвид силната конкуренција во Хрватска?

Мојот професор на Академија, Коста Спаиќ, кој беше и ректор, ни велеше „млади сте и во старт мора да знаете дека секој ќе добие прилика да блесне, но морате да траете најмалку 40 години. Тоа е тешко, инаку ќе ве нема, нема да можете да се снајдете“. Многу студенти кои студираа со мене ги снема. Сметам

дека покрај талентот, битна е сестраноста на личноста (пеам, глумам, играм). Јас конкретно, имам снимено доста филмови и серии. Во „Сè ќе биде добро“ ја игрив последната телевизиска улога. На македонски јазик ги снимив филмовите „Томе од бензинска пумпа“ во 1978 година каде ја игрив главната улога и во 1984 година „Јазол“ по сценарио на Славко Јаневски. Иако игрив само во два филма каде говорев на македонски јазик, а повеќе од 50 години живеам во Хрватска, јас не го забораив македонскиот јазик. Напротив, одлично го говорам.

Неретко, вашите пријатели ве квалификуваат како радохоличар. Иако сте во пензија, вашите пензионерски денови воопшто не се разликуваат од оние кога бевте во работен однос. Бројните ангажмани се редат како на подвижна лента, а Костадинка воопшто не застанува. Глума, пеење, хуманитарен ангажман, патувања... Од каде ја црпите таа бескрајна енергија за седумдесет годишна жена, која впрочем е со сосема младешки и ведар дух и изглед?

Се држам до она што професорот Коста Спаиќ го рече: „морате да траете“, а јас не сум болен радохоличар, но сум многу вредна и систематски работам. Како порано сум работела, така продолжив и кога отидов во пензија. Во 2014 година отидов во Сараево, го работев проектот „Светица во темнината“, од сите бивши републики имаше актери, а јас бев претставник од Хрватска и ја добив улогата на Мајка Тереза. Ми беше доста напорно, многу требаше да се патува. Исто така, осум години работам како уредничка и водителка на „ТВ Мрежа“, а пред тоа работев на Хрватското радио, исто како уредник и водител. Работам и во Здружението за театарско образование на млади, каде ги подготвувам младите за Академија, многу успешни млади актери се мои ученици. Ги учам како да работат, да бидат студиозни и вредни. Не сум членка на ни една политичка партија, но со својата работа и реноме имам ангажман во Театарскиот совет на „Гавела“, а во Загребскиот театар за млади дадов оставка поради бројни обврски. Во Загреб напра-

вивме претстава по текст на Венко Андоновски „Светица во темнината“ каде ја играм улогата на Мајка Тереза. Претставата е прилагодена за пет актери и добиваме фантастични критики. Публиката е прерадоволна и духовно исполнета секаде каде сме гостувале. На 4 септември бевме во Скопје со „Светица во темнината“ и претставата беше одлично прифатена. Игривме и во Приштина, Гаково, Осиек... Постојано сум во движење, а со последниот мој концерт во Загреб, на 8 ноември, за сите овие 50 години сакав да ѝ се заблагодарам на Хрватска и на публиката која ме подржувала во остварувањето на мојот сон.

Утрото е само мое

Имате ли некаков посебен ритуал во животот?

Најубав дел од денот ми се утрата, едноставно ги обојувам. Јас спијам многу малку, 4 до 5 часа, а наутро кога ќе се разбудам околу 6 часот, првиот дел од денот си го посветувам себе си. Пијам чај, размислувам, пишувам меилови, учам текстови, правам план и тоа ми е најубаво време за себе. Подоцна почнуваат работните обврски – снимање, проби, претстави, контакти со луѓе, гужва...

Со оглед на тоа што долги години не живеете во Македонија, како родена скопјанка, што најмногу Ви недостасува од родната земја?

Работата е во менталитетот. Во Хрватска менталитетот е малку поинаков. Македонскиот менталитет е многу темпераментен, отворен и искрен, сосема поинаков од овде, тоа можеби малку ми недостасува. Но, јас се однесувам отворено и искрено, па како биде.

Милена Георгиевска

МКД „Македонија“ и 33-годишното дејствување

Во Сплит со богата програма беше организирана Свечена академија по повод одбележување на „33. Денови на македонската култура – Св. Кирил и Методиј“ и роденденот на МКД „Македонија“

Манифестацијата „33. Денови на македонската култура – Св. Кирил и Методиј“ за Македонците кои живеат во градот Сплит, како и за сите членови на МКД „Македонија“ претставува една од најзначајните активности. Така, и оваа година по повод одбележувањето на манифестацијата, како и на 33 години од формирањето на Друштвото, Македонците кои живеат во Сплитско-далматинската жупанија се собраа да преку културно-поетски настан им оддадат почит на словенските просветители.

Во чест на светите браќа Кирил и Методиј

Во организација на Заедницата на Македонците во Република Хрватска и Македонското културно друштво „Македонија“ – Сплит, а под покровителство на Советот за националните малцинства на РХ,

оваа манифестација се одбележа со одржување на Свечена академија, а оваа година членовите и гостите можеа да уживаат во звуците на македонската песна и оро на Македонската вечер во еден од најубавите ресторани „Болеро“ во Сплит.

На почетокот на Свечената академија, водителката на манифестацијата Љубинка Тасиќ, долгогодишна членка на Друштвото, упати поздрави од Сплит, од Република Хрватска, до сите Македонци каде и да се во светот и го честиташе празникот на селовенските просветители, браќата Кирил и Методиј.

Потоа, претседателката на Друштвото, Марта Жаја, им се обрати на присутните, поздравувајќи ги гостите, претставниците на националните малцинства во Град Сплит, а посебно му се заблагодари на началникот во Сплитско-далматинската жупанија, Дамир Габриќ, за неговото присуство и го повика да ги поздрави присутните. Тој се заблагодари на поканата и накратко го истакна значењето на постоење и

негување на националните малцинства во Сплит, како и добрата соработка со МКД „Македонија“.

Афирмација на македонската култура

Жаја, исто така, во името на Друштвото им се заблагодари на сите оние кои со својата доброволна работа придонесуваат да се одржуваат вакви настани, а со тоа да се негува и чува македонската култура. На самиот почеток на Академијата беа интонирани хрватската и македонската химна, а беше одржан и едноминутен молк во чест на починатите членови на Друштвото, како и за сите бранители кои својот живот го дале за својата татковина. Програмата на Свечената академија со своето учество ја збогатија прво учениците од ОУ „Скалице“, а потоа беше прочитан реферат и песна посветена на св. Кирил и Методиј. Потоа хорот „Македонија“ се прет-

стави со две стари македонски песни, а свое учество имаше и фолклорната група „Македонија“ со изведба на неколку ора. Водителката на хорот Олга Барбир, по повод 20 години од постоење на оваа секција, со неколку зборови им се заблагодари на сите членови кои својот труд и време го посветуваат токму во нашето Друштво, со цел да постоиме и продолжиме да го шириме нашето наследство преку македонски ора и песни, и ги повика на Концерт кој ќе се одржи по повод долгогодишното работење на хорот.

Македонското културно друштво „Македонија“ со спојот на македонското културно наследство и современото творештво, преку манифестацијата „Денови на македонската култура – Св. Кирил и Методиј“ и по 33. пат во Сплит го покажа негувањето и афирмацијата на македонската култура и националниот културен и јазичен идентитет.

Марга Жаја

Звучите на македонската мелодија допираат до секого

По завршување на Свечената академија, започна Македонската вечер во добра атмосфера и расположение. Македонците, членовите и гостите се веселеа со звучите на македонскиот мелос, македонската песна и ора. На прославата песната „За многу години Македонци“ ги разгали

душите и ги поттикна чувствата за припадност на многумина присутни тој ден. Дружењето беше неизоставен дел од прославата, а песните, ората и доброто расположение помеѓу присутните направија пријатна и весела атмосфера.

По завршувањето на оваа манифестација со задоволство

можеме да кажеме дека во салата „Боле-ро“ се почувствува позитивна атмосфера во која доминираше чувството на заедништвото и сплотеност помеѓу присутните Македонци кои живеат во овој далматински град.

Македонски срца во срцето на Славонија

Во рамките на културната манифестација „27. Денови на браќата Миладиновци“, Зданицата на Македонците во РХ

и МКД „Браќа Миладиновци“ од Осиек, под покровителство на Советот за националните малцинства на РХ, традиционално организираат различни активности меѓу кои е и посетата на гробницата на македонските војници кои своите животи ги загубија во Втората светска војна.

„Пред точно 78 години, во близина на с. Будровци, војувајќи на Сремскиот фронт и далеку од своите домови, 210 војници од Маке-

донија ги загубиле своите срца во срцето на Славонија. Најмалку што можеме да сториме за нив и нивниот спомен, е да се грижиме за ова место на пиетет,“ истакна Борис Трајановски, потпретседател на ЗМРХ и претседател на Друштвото.

Иван Черба, потпретседател на МКД „Браќа Миладиновци“, пак, додаде дека Друштвото за прв пат дошло да помогне да се расчисти ова место во 2015 година и од тогаш доаѓа секоја година. „Оваа година подготвуваме обнова на споменикот кој е подигнат во далечната 1956-1957 година“, рече Черба.

J. T.

За градбата на далматинските и охридските куќи

Во рамките на трибината „Сличности и разлики на традиционалната изградба на далматински и охридски куќи“ што се одржа во МКД „Билјана“ во Задар, стана збор за нивната градба и функционалност низ вековите

телство на Советот за националните малцинства на Република Хрватска.

Програмата почна со две македонски песни кои ги испеаја членките на пејачката секција „Билјана“, а потоа се читаше поезија во кои се споменуваше домот во Македонија и убавите македонски куќи. Трибината ја водеше Мирјана Мајик, водителка на литературно-драмската секција „Записи со љубов“. Меѓу другото, таа рече дека разликата во градбата на куќи во Далмација и охридските куќи најповеќе била застапена во XVII, XVIII век и потоа нешто и во раниот период на XX век.

Стана збор за тоа дека охридските куќи се граделе на два или три ката, така што првиот кат бил на мала површина, вториот на поголема, а третиот, пак, на најголема. Охридските куќи на приземјето имале два влеза, едниот низ кој што влегувале луѓето кои живееле во тие куќи, а од спротивната страна бил влез и излез за рибарите кои живееле во тие куќи, а кои биле главно на брегот на Охридското Езеро. Тоа не мора да значи дека сите рибари живееле баш покрај брегот на езерото, но така се граделе повеќето куќи.

ските куќи темелите и сè до првиот кат се градени од камен, а далматинските куќи биле целите во камен. Далматинските куќи, исто така биле градени на два или три ката, само што тоа порано биле благороднички куќи во кои живееле господа. Освен тоа, на задниот кат немале кров како охридските куќи, туку имале отворена голема тераса на која се одржувале чајанки, дружења.

- Денеска многу од овие куќи се со обновени фасади и малку од нив се останати во првобитната градба. Во далматинските дворови задолжително било засадено многу цвеќе. Во внатрешноста спратовите ги спојувале со дрвени скали од квалитетно дрво. Најповеќе ме фасцинира тоа што старите далматински градови во кои е забранет сообраќајот потсетуваат на охридскиот стар дел. А тесните улици кријат многу убавини, приказни и легенди, и во Охрид и во Далмација, вели Мирјана Мајик.

Антонела Галиќ

На 18 јуни 2024 година во просториите на Македонското културно друштво „Билјана“ во Задар се одржа трибина „Сличности и разлики на традиционалната изградба на далматински и охридски куќи“ во склоп на културната манифестација „Хрватско-македонски културни врски“. Настанот е организиран во соработка со Заедницата на Македонците во Република Хрватска и под покрови-

Автентична архитектура

Во денешно време ако го погледаме Охрид со неговите автентични куќи, ќе забележиме дека се градени на ридот во редови како низа. Балконите главно се истакнати/исфрлени и застаклени. Разликата е во тоа што кај охрид-

Меѓународен ден на културни различности

По повод Меѓународниот ден на културните различности, на 1 јуни 2024 година во Задар се одржа посебна програма во која беа застапени Албанци, Бошњаци, Македонци, Словенци и Срби

Како и секоја година, така и оваа, токму во ова време МКД „Билјана“ од Задар подготвува посебна програма во соработка со Задарската жупанија и Град Задар. Иако Меѓународниот ден на културните различности се одбележува на 21 мај, пред неколку години беше одлучено оваа манифестација да се префрли во првата сабота на јуни, а која се одржува на отворено на „Трг три бунара“

во центарот на Задар, за да повеќе граѓани и туристи имаат можност да ја погледаат програмата и да ги пробат автохтоните кулинарски специјалитети на малцинствата.

Со свои настапи и специјалитети на манифестацијата се претставија пет национални малцинства од Задарската жупанија: Албанци, Бошњаци, Македонци, Словенци и Срби. Македонското културно друштво „Билјана“ настапи со пејачката секција „Билјана“ под водство на Мелика Поповиќ, која за овој настап одбра пет песни: „Билјана платно белеше“, „Назад, назад Калино моме“, „Отвори ми бело Ленче вратата“, „Кажи, кажи облаче ле бело“ и „Стани моме да заиграм“. На последната песна, која навистина звучи весело, публиката нон-стоп аплаудираше.

Македонско оро

И ова не беше крај на програмата на МКД „Билјана“. Мирјана Мајиќ, претседателка на Друштвото, ја повика публиката заеднички да заиграат македонско оро на песната „Македонско девојче“. Се разлеа го-

лемо оро кое го поведе водителката на фолклорната секција „Оро“, Мимоза Јевремовиќ, со што се создаде весела атмосфера.

Што се однесува до трpezата, и овој пат како и секоја година кулинарската секција „Македонска трпеza“, која ја води Мирјана Мајиќ, се претстави со разновидни благи и солени специјалитети.

„Единствено е и тоа што МКД „Билјана“ имаше „гравче тавче“ што значи варено топло јадење кое секоја година предизвикува голем интерес за дегустација. Благодарни сме на Ученичкиот дом во Задар кој ни дозволува во нивната кујна да го подготвиме ова јадење, за што е задолжен Драган Јакимовски, долгогодишен член на Друштвото, кој се специјализира за него“, вели Мајиќ.

На трpezата се најдоа и пити со сирење, со спанаќ, со компир, македонска погача со шунка, сирење и праз, па баклави со ореви, баклави со мак и многу други деликатеси. На крајот и учесниците и публиката заминаа задоволни со надеж за повторно дружење до година.

Антонела Галиќ

Подготвени за нови предизвици и заеднички успеси

Свечено, со добро расположение и со детска смеа во јуни во училиштата каде што се изучува Македонски јазик и култура во Хрватска, заврши уште една учебна година полна со предизвици и нови знаења

Заврши уште една училишна година за учениците кои го изучуваат Македонскиот јазик и култура по моделот Ц во Република Хрватска. Година која ја карактеризира посветеноста на учениците, нивниот интерес и љубов кон учење на македонскиот јазик. Година полна со предизвици, но и бројни успеси и заеднички постигнувања.

Наставниците кои предаваат Македонски јазик и култура во основните и средните училишта во Хрватска со гордост истакнуваат дека учениците покажале исклучителна мотивираност и напредок во изучување на јазикот, како и разбирање и почитување на богатата македонска традиција. Учениците заедно со своите наставнички Деспина Белчовска Велинска, Бранкица Богатинов, Сашка Соломоновска Јаневска, Милена Георгиевска, Ана Фантин, Маја Јовановски, Моника Јанкек и Ивана Брезовец учеа за јазикот и ја откриваа богатата историја и културното наследство на Македонија.

Инспирација

Учеството на учениците во разни проекти, работилници и

културни манифестации покажува колку е важно да се зачува македонското културно наследство и да се пренесе на идните генерации. Но, исто така, важно е и негувањето на врските меѓу Македонија и Хрватска. Вистинско задоволство е да се гледа напредокот на учениците, а нивната посветеност е вистинска инспирација за наставниците.

Наставниците се особено горди на ангажманот на учениците во организирање на приредби, изложби и литературни средби кои беа исклучително успешни и одлично посетени. Трудот на учениците и тоа како се исплатеше, нивните постигнувања се доказ дека низ работа и посветеност може многу да се постигне. Со учење на јазикот, учениците не само што ги развија своите комуникациски вештини, туку и ги зацврстија своите врски со македонската заедница во Хрватска.

Успешно завршена учебна година. Летото е во тек, но и можноста за откривање на нови аспекти на македонскиот јазик и култура низ учество на учениците во летни училишта што се организираат во Хрватска и Македонија.

Среќен распуст на сите ученици и наставници!

М. Г.

Едукативна игра во ОУ „Центар“ во Риека

На 19 јуни се одржа последниот час по македонски јазик во ОУ „Центар“ во Риека за оваа училишна година. Заедно со учениците, на часот присуствуваа родители и претставници на МКД „Илинден“, кои беа и иницијатори за одржување на настава по Македонски јазик и култура по моделот Ц за сите основни училишта во Риечката околина.

Наставничката по Македонски јазик и култура, Ана Фантин, ги поздрави присутните, им се заблагодари на децата и на родителите, а своите ученици ги развесели со благодарници за успешното учење.

За да помине последниот час по македонски јазик во учење, на предлог на учителката се одигра едукативна игра која предизвика смеа кај сите присутни, па и гостите на часот имаа можност да научат нешто ново. На крајот, сите беа воодушевени од вкусната и убаво украсена торта, а учениците прочитаа песна посветена на нивната учителка Ана – „За нашата учителка“.

Г. К.

**ОУ „Никола Тесла“ и ОУ „Аугуст Харамбашкиќ“, Загреб
Деспина Белчовска Велинска**

Настава по Македонски јазик и култура во Загреб се одржува 19 години

**ОУ „Центар“, Пула
Сашка Соломоновска Јаневска**

Македонски јазик и култура во Пула се учи од 2006 година

**ОУ „Иван Бенковиќ“
од Дуго Село
Бранкица Богатинов**

Наставата по Македонски јазик и култура во Дуго Село се реализира од учебната 2022/2023 година

**ОУ „Скалице“, Сплит
Милена Георгиевска**

Настава по Македонски јазик и култура во Сплит се организира од 2009 година

**ОУ „Центар“, Ријека
Ана Фантин**

Од 2008 година се одржува настава по Македонски јазик и култура во Ријека

**Прва Сушачка хрватска
гимназија, Ријека
Моника Јанкек**

Наставата по Македонски јазик во Прва сушачка хрватска гимназија во Ријека почна во 2015 година

**Прва гимназија, Загреб
Ивана Брезовец**

Македонски јазик и култура во средно образование во Загреб се изучува девет години

**ОУ „Вијенац“ и Прва гимназија, Осиек
Маја Јовановски**

Во основно образование во Осиек, Македонски јазик и култура се учи од 2015 година, а во средно од 2018 година

Денови на Свети Кирил и Методиј

Одбележувањето на Денот на големите сесловенски просветители, браќата Кирил и Методиј се одржа, како и претходните години, во организација на МКД „Илинден“ од Риека во соработка со Филозофскиот факултет во Риека

писменоста меѓу Словените. Ни се придружија гости, млади хармоникаши од музичкото училиште „Иван Матеиќ Роњгов“ од Риека и подрачниот оддел на Крк, под раководство на Бартоло Буљан, професор.

Програмата започна со собирање покрај буквата „АЗ“ на видиковецот над Башчанска драга, а потоа, следеше заедничка културно-уметничка програма на платото пред црквата „Св. Луција“ во Јурандвор. Покрај музичкиот и пејачкиот дел, се претставија и децата кои посетуваат дополнителна настава по македонски јазик во Риека, со рецитации посветени на светите браќа.

Настанот продолжи со факултативна посета на црквата „Св. Луција“, каде членовите на Друштвото и гостите имаа можност да видат реплика и да слушнат предавање за башчанската плоча, но и за значењето на светите браќа за ширење на писменоста на островот Крк и пошироко.

По официјалниот дел од целодневната програма, во добро расположение присутните отидоа во блиската Башка, пропратени со музичка позадина од музичко-пејачката секција на Друштвото. Дел од учесниците го искористија убавиот сончев ден за прошетка, релаксација и разгледување на Башка.

Програмата се реализираше со средства од Советот за националните малцинства на Република Хрватска и Министерството за наука и образование на РХ, Приморско-горанската жупанија и Град Риека.

Гордана Квајо

Свечена академија по повод празникот „Свети Кирил и Методиј“

На 24 мај 2024 година, во просториите на МКД „Илинден“ во Риека, се одржа Свечена академија по повод Денот на светите Кирил и Методиј, големите сесловенски и македонски просветители. Академијата започна со свечена песна за Кирил и Методиј, во изведба на хорот и музичката секција на МКД „Илинден“, а поздравен говор пред сите присутни имаше претседателката на Друштвото, Ивона Дуноски Митев. Во програмата учествуваа и ученици кои учат Македонски јазик и култура по моделот Ц од ОУ „Центар“ од Риека, а за животот и делото на светите

браќа, со акцент на просветителската мисија, говореше проф. Биљана Стојановска, лекторка по македонски јазик на Филозофскиот факултет на Универзитетот во Риека.

Овогодинашната Свечена академија се затвори со пригодна музичка програма во изведба на хорот на МКД „Илинден“, придружуван од Јурај Ружиќ на гитара.

Посета на Јурандвор и Башка

Хрватското глаголичко наследство на островот Крк, Јурандвор, и оваа година беше место на собирање и одбележување на Денот на светите Кирил и Методиј.

На 26 мај, на покана на МКД „Илинден“, заеднички го прославивме овој значаен ден кој нè врзува за светите браќа и ширењето на

Одбележан Денот на македонскиот јазик

Во просториите на МКД „Илинден“ на 8 мај 2024 година се одбележа овој голем ден за сите Македонци

„Е додека го зборуваме, сè додека создаваме и твориме на македонски, нашиот јазик ќе постои и сите негови ирационални негации ќе бидат беспредметни“, стои меѓу другото во пораката од македонскиот претседател Стево Пендаровски по повод 5 Мај – Денот на македонскиот јазик.

„Пред точно 79 години беше озаконета македонската азбука со што континуираниот развој на македонскиот јазик низ вековите конечно добива своја рамка и се формализира. Од првите црковнословенски ракописи од 10. век, преку јасно појавената свест за неговата посебност во 19. век, што кулминира со делото на Мисирков, па понатаму преку Рацин до Конески, Кепески, Лапе..., сè до ден-денешен, македонскиот јазик се развива и се збогатува зацврстувајќи ја својата позиција во светското семејство на јазиците“ – се наведува во пораката.

И ученици вклучени во програмата

А во просториите на МКД „Илинден“ во Риека, на 8 мај 2024 година се одбележа овој голем ден за сите Македонци. Покрај пригодните

песни испеани во придружба на гитара, Денот на македонскиот јазик беше отворен со пригоден текст од страна на Ана Фантин, наставничка по Македонски јазик и култура во основното училиште „Центар“ во Риека. Во програмата учествуваа ученици кои учат Македонски јазик и култура во основното училиште по моделот Ц, а членовите на Друштвото им се придружија на учениците во читањето песни на македонски јазик.

Ученичката по македонски јазик Сара Таневски на прашањето „Што за неа значи учењето и познавањето на македонскиот јазик и како дошло до тоа да почне да го учи, вели дека потеклото на нејзините родители е од Македонија, а нејзиниот мајчин јазик е македонскиот.

„Мојот јазик е македонскиот“

„Родена сум на 8 јули 2004 година во Риека. Иако опкружена со друг јазик, јас го негував својот јазик уште од мали нозе. Кога тргнав на училиште, се пријавив за учење на македонскиот јазик кај наставничката Наталија Лековска, тоа

беше прво одделение во основно училиште. Продолжив да го учам македонскиот јазик до самиот крај на моето средно образование. Заедно го негувавме македонскиот јазик и неговите убавини кои секој јазик ги носи со себе. Тоа беа 12 прекрасни години посветени на негувањето на македонскиот јазик“, вели Сара.

Таа додава дека за неа, учењето јазик значело да го одржи жив во нејзиното срце, без оглед на нејзината околина.

- Заедно со учењето на јазикот доаѓа и негувањето на македонската традиција. Исто така, од мали нозе членувам во МКД „Илинден“ и го сметам за свој дом. Дом во кој се негуваат традицијата и јазикот на Македонија, додава Сара.

За нејзините идни планови вели дека иако нејзиното детство е зад неа, планира да продолжи да ги негува македонскиот јазик и традиција како и до сега.

„Каде и да ме однесе животот, мојот јазик е македонскиот“, одлучна е Сара.

Гордана Квајо

Богатство од јазична и поетска различност

Претставување на четири лекторати на Катедрата за кroatистика во Риека

Во салата на Филозофскиот факултет во Риека, на 10 мај се одржа мошне интересна и добро осмислена презентација на предавачите за унгарски, полски, словенечки и македонски јазик, кои работат во рамките на Катедрата за хрватски студии.

Преку кратки предавања за ос-

новите на сите четири јазици и преку современата поезија на нивната литература, предавачите Клемен

Лак (Klemen Lah) за словенечки јазик, Агњешка Рудковска (Agnieszka Rudkowska) за полски, Естер Тамаско (Eszter Tamaskó) за унгарски и Биљана Стојановска за македонски јазик, и студентите на лекторатите ја запознаа публиката со богатството на нивните јазици.

На крајот од претставувањето на четирите лекторати на Катедрата за кroatистика, се одржа квиз на знаење со убави награди за учесниците.

На поканата од Лекторатот за македонски јазик, претставниците на МКД „Илинден“ со задоволство одговорија и уживаа во јазичната и поетската разновидност на овој настан.

Г. К.

„Балканот не е мртов“

Во рамките на културната манифестација „Денови на македонскиот филм“, а под покровителство на Советот за националните малцинства на РХ, на 20 мај 2024 година, филмот „Балканот не е мртов“ на познатиот македонски режисер Александар Поповски, беше прикажан во просториите на МКД „Илинден“ во Риека. Пред проекцијата на филмот воведен говор имаше м-р Биљана Стојановска, лекторка по македонски јазик на Филозофскиот факултет во Риека.

Присутните, меѓу кои и група студенти од Лекторатот за македонски јазик на Филозофскиот факултет во Риека, со голем интерес проследија кратко предавање за филмот, а по проекцијата продолжи дискусијата за овој интересен и посебен филм.

„Балканот не е мртов“ е македонски филм од 2012 година. Приказната го следи едно македонско

семејство од Битола, на преминот на 20. век, кое се обидува да опстане, да ги зачува своите корени и да остане заедно. По смртта на нивниот татко, двете сестри Елени и Анѓа и братот Дуко остануваат сами и поминуваат низ неверојатните животни искушенија – ќе поминат низ виорот на љубовта, предавството, страдањето и согледувањето на нивната душа и срце.

За музиката е заслужен Кирил Цајковски, а главните улоги ги толкуваат Никола Ристановски, Драгана Костадиновска и Наташа Тапушковиќ. Сценариото за филмот е напишано од Дејан Дуковски, Александар Поповски и Ана Ласиќ, а според истоимениот драмски текст на Дејан Дуковски од 1994 година. Филмот за првпат бил прикажан на фестивалот „Браќа Манаки“ во Битола, во 2012 година, додека официјалната премиера пред публиката била одржана на 18 октомври 2013

година во киното „Милениум“, во Скопје. Филмот е снимен во копродукција на продуцентските куќи „Кино око“ и „ФхЗх“ од Скопје, и „Аталанта“ од Словенија.

Г. К.

Експлозија на ритам, енергија и вкусови

На 28 и 29 јуни во Риека се одржа осмиот светски музички и гастрономски фестивал „Порто Етно“

Иовогодинешното 8. издание на Фестивалот донесе спој на музички жанрови, етно музика и традиционални танци, надополнети со широк спектар на светски гастрономски деликатеси.

„Порто етно“ фестивалот, кој произлезе од дведецениската традиција на „Етно шоу“, е манифестација посветена на светската музика и гастрономијата на земјите чии малцинства дејствуваат во Риека и во Приморско-горанската жупанија. Годишното издание на Фестивалот, организирано од ХКД на Сушак, започна со подготовки на состанокот на организаторите и претставниците на сите учесници на гастрономскиот дел од програмата, кој се одржа во салата на ХКД на 19 јуни, а присуствуваа и претставници на МКД „Илинден“ од Риека.

Дефиле

Фестивалот започна на 28 јуни

со свечено отворање. По повод одбележувањето на 15-годишнината од вклучувањето на истарската скала на листата на нематеријално наследство на УНЕСКО, низ центарот на Риека продефилираа културно-уметничките и фолклорните друштва од Приморско-горанската жупанија. Парадата започна од Јадранскиот плоштад низ цело Корзо, а со пригоден репертоар ја водеше музичката група „Спинчки“, додека на неколку точки на патеката фолклорните групи го презентираа своето културно наследство. Дефилето заврши со осврт на друштвата пред „Експортдрво“ и со пригоден настап на хорот „Семпре Алегро“.

Во вечерните часови можеше да се ужива во богата музичка програма во која настапија „Voicesinetno“, Борис Шток, Барбара Муњас, Алба Начиновик со „Порто етно оркестар“, а потоа „Фа Темпет“ и „Црна Мамба“.

Кулинарски деликатеси

Вториот ден од Етно фестивалот, кој го отвори градоначалникот на Риека, Марко Филиповиќ, собра бројни граѓани на секогаш популарната гастрономска програма презентирани од претставници на малцинствата кои живеат и работат во Риека и околината. На „Melting Pot гастро фестивалот“, кој нуди широк спектар на традиционални јадења, можеа да се пробаат бројни национални гастрономски специјалитети во „Експортдрво“. Таа сабота, богатите вкусови на различни кујни ги водеа посетителите во различни делови на светот. Имаше специјалитети од Тринидад и Тобаго, БиХ, Србија, Мадагаскар, Македонија, Италија, Словачка, Чешка, Русија, Унгарија,

а своите кулинарски деликатеси ги изложија и Русините и Украинците, и здружението „Приморски Хрват“.

И оваа година вредните членови на МКД „Илинден“ (Магда Динова, Спасена Младенова, Драгица Малиних, Стојанка Ившиќ и Санда Тренивска Хрелцац), подготвија најразлични македонски јадења и десерти, па набрзо се формираше долга низа посетители пред македонскиот штанд желни за оваа одлична кујна и со нетрпение го очекува своето омилено јадење или десерт.

Различни штандови нудеа разновидни национални јадења и специјалитети богати со ароми и вкусови. Беа понудени јадења со однапред купен ваучер во вредност од 3 евра, па така Фестивалот и годинава имаше хуманитарен карактер.

Македонски мелос и Кирил Џајковски

За музичката и сценската сценографија се погрижија Македонското културно друштво „Илинден“, Заедницата на Србите од Риека, Културно-уметничкото друштво „Севдах“, Заедницата на Италијанците, Националната заедница на Црногорците, Бошњачката национална заедница, Матица Словачка, Чешка Беседа, Културното друштво

на Русини и Украинци „Рушњак“ на ПГЖ, Демократскиот сојуз на Унгарците, Словенскиот дом КПД „Базовица“, Здружението за промоција на хрватското културно наследство „Приморски Хрват“, „Риечки палаци и гости“ и фолклорната група од Косово.

Секогаш одличната, пејачка и музичка група и игроорците од МКД „Илинден“ достоинствено ја претставија својата татковина Македонија со песните „Ој девојче, девојче“, „Ој ти момче Охридчанче“, „Чие е оној моме“ и „Пајдушко оро“.

Гастро фестивалот „Melting Pot – гастро фест“ заврши со излегување на сите учесници во музичката програма кои ја пееја химната на својот град „Најдрага Риеко“.

Риечката публика вечерта уживаше во концертите на италијанската група „Фолкатамика“, на Марина Сати, грчката претставничка на овојгодишниот Евросонг и на омилениот македонски музичар Кирил Џајковски.

Кирил Џајковски е несомнено едно од најголемите и најзначајните имиња на електронската музика од овој дел на Европа. Најпознат е по своите изданија во кои го спојува македонското етно со електрониката. Основач е на бендот „Бастион“ и бил член на македонскиот бенд „Леб и сол“. Со двецениска кариера, тој се смета за пионер на феноменот познат во светот како „Balkanbeat“. Звучите на Балканот ги направи препознатливи во модерната танцова продукција, а воедно е препознатлив и како композитор на филмска и

театарска музика.

Миленикот на риечката публика, заедно со неговите придружни музичари, овојпат, ја воодушеви својата публика со експлозија на ритам и енергија.

Во краткиот разговор по концертот, за читателите на „Македонски глас“, сè уште под впечаток на концертот, тој го изрази своето задоволство што бил дел од овој признат Фестивал и што се вратил во Риека, град во кој секогаш е среќен што се враќа и каде што, по неколку одржани концерти во изминатите години, има своја публика која ја препознава неговата музика.

Гордана Квајо

Денови на глаголицата

Ништо нема посвето од името, па така и именденот на Македонското културно друштво на Истарската жупанија „Св. Кирил и Методиј“ од Пула беше одбележано свечено и достоинствено, како што и прилега за светите браќа носители и творци на глаголицата која, пак, ги поврзува културите на Македонија и на Хрватска

Именденот годинава Друштвото го прослави ден порано, на 23 мај во своите простории во Пула. Присутните ги поздравиле претседателката Милена Златеска со отворање на изложба на православни икони. Таа им се заблагодари на Бранко Василевски и на

Звонко Спановски, кои беа иницијатори на изложбата. Бранко ги изработиле истите, а Звонко донирал средства за купување на материјалот за изработка. Иконите се донирани на Македонската православна црковна општина „Св. Јоаким Осоговски“ од Пула.

За животот и делото на светите браќа зборуваше Сашка Соломоновска Јаневска, наставничка по Македонски јазик и култура по моделот Ц, а и претставник за македонското национално малцинство за Истарската жупанија.

„Моето алтер его“

Потоа хорот и оркестарот на Друштвото ги развеселија присутните со македонски песни, со водителот Зоран Гардашевиќ, а на хармоника настапи Дамир Костешиќ. Славица Лончариќ Гугум ја најави следната точка на програмата со читање на две песни на македонски јазик, што беше посебно поздравено од присутните. Проф. д-р Катерина Видова, која дојде од Македонија, беше промотор на збирката поезија „Моето алтер его“ од Елеонора Николовска. Таа рече дека збирката поезија ја сочинуваат 47 песни поредени по азбучен ред. Во неколку песни доминантни се таговните чувства, но затоа и оправдано оваа збирка поезија е насловена „Моето алтер его“, рече рецензентката Силвана

Крстовска.

Авторката, која за оваа прилика допатува од Македонија, вели: „Изворите на сите извори, љубов се вика, никогаш не секнува“. Николовска е автор на збирката поезија „Чекајќи го животот да се случи“ (2021) и збирката раскази „Раскажете раскажуваат“ (2023), а покрај нив нејзините творби се наоѓаат во

над 70 различни збирки, зборници, списанија, антологии и др. Добитничка е на бројни признанија и награди. М-р Елеонора Николовска се претстави со неколку свои песни од збирката поезија „Моето алтер его“.

Поетско читање

Посебни гости на настанот беа поети од 13. Меѓународен поетски фестивал „Море на дланка“, а меѓу нив некои беа од Сплит, Загреб и од други места од Хрватска.

Милена Златеска ги поздравите сите, а посебно претседателот на „КУЛТУРА СНОВА“ од Загреб, Здравко Одорчиќ, кој е и организатор на овој Фестивал. Сенка Рупиќ, актерка од Загреб се претстави со извадок од Глембаеви, што беше посебно поздравено од присутните. Славица Ока Пажанин од Сплит се претстави со своја песна, како и Ха-

сан Џиниќ Џино од Загреб. Се слушнаа и други поети од Пула, како Стојан Тане Георгиев, Македонец кој живее во Берлин, Пула и Македонија.

Оваа вечер посебно внимание им беше посветено на членовите на хорот, многумина од нив имаат роденден во мај, па така претседателката им честита со по една ружа во знак на благодарност за сиот нивен вложен труд во Друштвото, каде ја покажуваат и ја негуваат македонската култура и традиција. Дружењето продолжи со македонско и истарско оро и песна и богата трпеза на секцијата „Кујната на баба ми“.

Овој настан е прв дел од културната манифестација „Денови на глаголицата“, која се одржа во соработка со Заедницата на Македонците во Република Хрватска, а под покровителство на Советот за националните малцинства на РХ.

Михаела Златеска

Бројни активности низ отворената врата

Отворената врата на друштвата во Општествениот центар на градските здруженија „Ројц“ во Пула секоја година се одржува во нивна организација, и беше значајно големо присуството на публика. Заинтересираните, меѓу кои беа и странци, ги посетуваа просториите на „Карло Ројц“, па така и просторот на Македонското културно друштво

на Истарската жупанија „Св. Кирил и Методиј“ од Пула.

Друштвото секоја година организира посебна програма за оваа манифестација. Оваа година, програмата се одржа на 7 јуни со учество на сите секции на Друштвото. Посебна беше ликовната колонија со водителката Славица Лончариќ Ѓугум. Во просторот се најдоа и предметите изработени од етно-креативната секција и водителката Бранка Савиќ Рожман.

Членовите на секциите го покажаа својот труд и активностите. Сè беше проследено со песна и со стихови на членовите на литерарната секција, а и со по некој специјалитет на посебната македонска кујна.

Програмата заврши со посебна презентација

на сликите настанати од членовите на ликовната секција.

- Ангажманот на сите активни членови на Друштвото кои максимално се трудат да ја покажат македонската култура, традицијата, обичаите и верата на било кој начин, дали преку сликата, песната, вкусното јадење или јазикот, а и молитвата за подобро утре е за секоја пофалба, вели Милена Златеска, претседателка на Друштвото.

Михаела Златеска

„Моми бисерни“ и пулсот на македонската земја во Загреб

Народната песна е како живописен гоблен исткаен од звуци и емоции, прекрасен мелос проткаен со духовноста на еден народ. Се пренесува од генерација на генерација, секоја песна носи своја приказна, свои чувства и сетилни доживувања за љубовта, радоста, тагата и гордоста.

Македонската убава песна мо-

жеше да се слушне на 47. Средби на загребските музички аматери, на кои пејачката група „Моми бисерни“ при МКД „Охридски бисер“ од Загреб учествува 13 години по ред. Манифестацијата што ја организираат Загребскиот музички подиум и Центарот за култура Трешњевка се одржа на 15 јуни 2023 година во Центарот за култура Пречко.

На програмата за аматерски хорови и оркестри настапија десетина учесници од Загреб. Народната музика ги повика присутните на патување низ времето. Таа не е само културно наследство, туку е и мост помеѓу минатото и сегашноста, меѓу традицијата и модерното, и вечна инспирација за современите уметници.

Слушајќи ја милозвучната уникатна и препознатлива македонска народна песна во интерпретација на „Момите бисерни“ под уметничко водство на Сафиудин Алимоски, се почувствува пулсот на македонската земја и срцето на нејзините луѓе. Длабоко вкоренети во македонската душа, песните „Јас те пратив на вода Калино“ и „Ајде Милке да бегаме“ добија силни аплаузи од присутните и позитивна критика од стручната комисија.

Е. П.

Македонски историчари на „Клиофест“

Загребскиот фестивал за историја „Клиофест“ влегува во својата втора деценија. Секоја година во мај, историчарите и сите заинтересирани за историјата, има-

ат единствен форум каде што можат да ги промовираат своите книги, да учествуваат на тркалезни маси и трибини отворени за јавноста, да држат предавања и да водат меѓусебни разговори, да дискутираат за историски филмови и да ги покажат резултатите од нивната работа преку изложби.

Годинава на 11. фестивал за историја „Клиофест 2024“, на 7 мај во Националната и универзитетска библиотека во Загреб се претставија и македонските историчари Ана Чупеска и

Петар Тодоров. На трибината насловена „Македонски историчари на гости во Хрватска – современа македонска историографија и можности за соработка“, тие укажаа на актуелната состојба на македонската историографија како и на можностите за соработка со хрватските историчари. Модератор на трибината беше Наталија Поповска, директорка на македонскиот Културно-информативен центар во Загреб.

Настанот беше финансиски поддржан од Министерството за култура на РМ.

Е. П.

Дом на срцето

„Незиното срце остана таму далеку, сè уште не може да се врати, иако знае оти во тој дом никој не ја чека...“ – извадок од песната „Сеќавања“ на Милена Златеска

ска да гостува со промоција на оваа манифестација на Друштвото, но дека нејзината петта двојазична стихозбирка „Дом на срцето“ во издаваштво на Заедницата на Македонците во Република Хрватска, беше убав повод за повторна средба.

Домот на срцето на Милена Златеска од Пула, на 29 јуни 2024 година беше во Загреб, на промоцијата одржана во салата на „Чешка беседа Загреб“, во рамките на културната манифестација „Денови на македонската култура“. Домаќин и организатор на настанот беше МКД „Охридски бисер“ од Загреб, а покровител Советот за националните малцинства на Република Хрватска.

Иако температурата тој летен ден беше навистина висока, срцата на присутните дополнително ги загреа претседателката на Друштвото, Виолета Штерјова, која срдечно ги поздрави присутните и гостите. Таа изјави дека ова не е прв пат Злате-

Вистинска мудрост

Промоторката и рецензентка на книгата поезија на Златеска, Маја Грегл, посочи дека содржината носи една универзална порака на љубовта, зад која се крие вистинска мудрост. Сите можеме да се најдеме во нејзините стихови на чисто срце, на топол дом, со верба и стремеж за здрав и среќен живот, зашто не постои тешкотија што не може да се надмине.

Авторката Милена Златеска изрази благодарност до домаќините и изрецитира неколку песни. Стихови од книгата рецитираше и Елизабета Петровска. Со музички интермецо промоцијата ја збогати и пејачката група „Моми бисерни“ при Друштвото, кои под водство на Гулијана Алимоски исполнија неколку македонски народни песни, за што добија топол аплауз од присутните.

На крајот од програмата, претседателката на Златеска и на Грегл им врати цветен букет, посакувајќи во иднина уште многу убави заеднички дружења.

Елизабета Петровска

Сплотени за Денот на националните малцинства

Секоја година, последната сабота во мај е во знакот на Денот на националните малцинства на Осиечко-барањската жупанија

Вогодинешниот настан се одржа на 25 мај и започна со свечена седница на Советот за националните малцинства на Осиечко-барањската жупанија во Собранието на ОБЖ во Осиек.

Свеченоста продолжи на Плоштадот на слободата со богата културно-уметничка програма на која се претставија националните малцинства.

Меѓу присутните гости беа претставниците на МНМ кои учествуваат во работата на Советот на ниво на Осиечко-барањската жупанија – од наша страна тоа беше Драгољуб Сиљаноски – но и оние кои ги претставуваат малцинствата на ниво на градови – овде пак, нè претставуваше Борис Трајановски, потпретседател на Заедницата на Македонците во РХ. Од другите гости на настанот беа и македонскиот амбасадор во Р. Хрватска, Милаим Фетаи, амбасадорката на Р. Словачка во Р. Хрватска, Хана Ковачова, како и бројни конзули и пратеници.

На присутните им се обрати Јосип Милетиќ, заменик жупан на Осиечко-барањската жупанија и претседател на Советот за националните малцинства на ОБЖ.

Горди на малцинствата

„За нас овој ден е посебен и нè исполнува со гордост. Сите 22 малцинства кои се застапени во нашата жупанија имаат одлична соработка и меѓусебе и со нас, и тоа нè исполнува со надеж за иднината“, рече Милетиќ.

МКД „Браќа Миладиновци“ од Осиек се претстави со своите секции, и тоа ликовната и етно-кулинарската „Везилки“ кои имаа прекрасни штандови на кои ги прикажаа македонските убавини и за очите и за непцето, додека фолклорната „Танец“ се претстави со сплет ора.

„Македонците во Осиек постојат долга низа години. Оваа ни е

јубилејна, на што сме многу горди. Затоа сме весели и денес што сме дел од малцинското ткаење на градот“, рече Борис Трајановски, на што се надоврза Драгољуб Сиљаноски кој го истакна задоволството што е македонското малцинство активно и на ниво на жупанија.

„Бројот ни се смалува, а знаеме дека има прилив на нови Македонци од Македонија. Жал ни е што не се наши членови, но се надеваме дека со нашите активности ќе ги привлечеме па заедно да придонесеме во одржувањето на нашето малцинство во Хрватска“, рече Сиљаноски.

Јулијана Тешија

Концерт в градина, во Биље

Волшебен беше „Концертот в градина“ кој се одржа на 9 јуни 2024 година во прекрасната градина на новообновената барањска традиционална куќа во Биље.

Настанот го организираа две дами, Бланка Вил и Мери Црвендаќ Стипетик, жителки на Биље и вљубенички во културата.

На настанот настапија два хора, оној на пејачкото друштво „Кантум“ од Загреб и на пејачката секција „Вардарки“ на МКД „Браќа Миладиновци“ од Осиек. Со музиката се читаше избрана поезија од збирката „Конци“ каде што се застапени различни локални автори.

„Ваквите иницијативи ја покажуваат посветеноста на локалната заедница кон зачувување на традиционалното, а ние сме горди што сме како Македонци дел од неа“, рече во своето кусо обраќање претседателот на МКД „Браќа Миладиновци“, Борис Трајановски, заблагодарувајќи им се на домаќинките за поканата.

J. T.

Македонски ора на меѓународните Етно средби

Дваесет и четвртите традиционални Етно средби овој пат се одржаа од 21 до 23 јуни 2024 година. Како и минатите години, сè се случуваше во прекрасниот простор познат како „Перивој“ на дворецот „Еуген Савојски“ во Биље.

Организатори на настанот беа Општината Биље и туристичката заедница „Биље-Копачки рит“, со поддршка од Осиечко-барањската жупанија и Хрватската туристичка заедница. Сената Мајик, директорката на ТЗ „Биље“, во својот поздравен говор го истакна задоволството што програмата е богата и опфаќа содржини за сите генерации.

Богатата програма траеше три дена, а македонските песни и ора се слушнаа во Биље во попладневните часови на 22 јуни, кога разиграните членови на фолклорната секција „Танец“ настапија со сплет ора заедно со фолклорните групи од Суботица, Загреб, Чучерје, Винковци и Биље. И сите беа одлични, но со нашиот „Танец“ публиката, и пееше, и танцуваше!

J. T.

Влатко Стефановски на „Лето во МСУ“

Музејот на современа уметност во Загреб секоја година одржува манифестација наречена „Лето во МСУ“, која е една од централните културно-уметнички настани во текот на летните месеци во Загреб, како за граѓаните, така и за гостите и туристите. Програмата богата со изложби, танцови, филмови, фестивали и концерти претставува спој на современа уметност и популарна култура во Загреб и Хрватска, регионот и светот.

На 11. „Лето во МСУ“, на 28 јуни 2024 година гостуваше легендарниот македонски гитарист Влатко Стефановски, кој годинава слави 50 години од својата кариера. Пред верната и многубројна публика во распродаденото гледалиште во близината на тобоганот во МСУ, музичарот со светско реноме одржа концерт со своето фантастично трио во кое покрај него на бас свира виртуозот Иван Кукиќ, а врвниот тапанар е неговиот син Јан Стефановски. Влатко ја израдува публиката со „Македонско девојче“, „7/8 Оро“, „Као какао“, „Мамурни луѓе“, „Јовано, Јованке“ и други безвременски хитови, за на крајот на бис да ја изведе песната „Скопје“ и уште еднаш да ја посведочи својата величина на исклучителна гитарска техника, креативност и позитивна енергија.

E. П.

Бројни теми од заеднички интерес

Билатерална соработка на повеќе полиња беше темата на разговор при посетата на македонскиот амбасадор во Хрватска, Милаим Фетаи, на Град Шибеник, на 5 јуни годинава

Во срдечна атмосфера на средбата на амбасадорот Милаим Фетаи со градоначалникот д-р Жељко Буриќ, отворени се бројни теми од заеднички интерес во духот на партнерските односи на двете пријателски држави.

Во текот на посетата, амбасадорот Фетаи изрази задоволство од до-

брите односи на двете земји и ги пофали културните и туристичките потенцијали на Шибеник. Тој ја нагласи важноста за јакнење на соработката меѓу Хрватска и Македонија на локално ниво, истакнувајќи ја можноста за заеднички културни и стопански проекти. Посебно ја пофали соработката на

Град Шибеник и здружението „Хрватско-македонска тангента“, која долги години создава и ги продлабочува врските помеѓу Хрватите и Македонците.

Потенцијали

Градоначалникот Буриќ го запозна гостинот со развојните потенцијали на Град Шибеник, со досега реализираните проекти, а познато е дека Шибеник е еден од хрватските градови кој води во искористување на пари од европските фондови. Истакнувајќи ги идните планирани градски проекти на подрачјето на заштита на културното наследство, јавната инфраструктура и високото образование, Буриќ ја апострофираше и посветеноста на Град Шибеник на зелените технологии и туризмот.

На крајот на средбата, на која присуствуваа и Никола Урукало, член на УО на „Хрватско-македонска тангента“ со седиште во Шибеник и Милена Георгиевска, главна уредничка на „Македонски глас“, амбасадорот Фетаи се заблагодари на приемот и изрази задоволство

што престојува во еден хрватски град со исклучителна убавина и богато културно наследство. Беа разменети и симболични дарови кои го претставуваат шибенското традиционално наследство и богатството на македонските вина. Двете страни изразија надеж за продолжување на плодната соработка и јакнење на пријателските односи меѓу двете земји.

Амбасадорот Фетаи се сретна и со претставници на „Хрватско-македонската тангента“, кои му врачиа Признание во знак на благодарност за поддршката во промовирањето на македонската култура во Хрватска. Македонскиот амбасадор оствари средба и со раководството на Занајтчиската комора на Шибенско-книнската жупанија, на која стана збор за нови иницијативи.

М. Г.

Сликарството на патот до хуманоста

Во галеријата „Цвајнер“ на 22 јуни 2024 година беше отворена изложба под име „Сликарството на патот до хуманоста“ од авторот Мајкл Клос, во организација на Македонското културно друштво на Истарската жупанија „Св. Кирил и Методиј“ од Пула. Присутните ги поздравиле претседателката Милена

Златеска, изразувајќи им благодарност, како и честитки на авторот.

Со неколку зборови се обрати и заменичката на македонскиот амбасадор и ополномоштена министерка на Македонија во Хрватска, Маја Апостолова Балабурски, која и свечено ја отвори изложбата.

За животот и делото на авторот зборуваше Радојка Крамар, која рече дека Мајкл Клос е роден во Канада, а дипломирал 1977 година на најстариот канадски уметнички универзитет „Онтарио оф Арт“. Авторот до сега има преку 130 самостојни уметнички изложби од кои 18 изложби во национални галерии по целиот свет. Повеќе од 40 години работи на филм, телевизија и театар, пред сè на сценографија, а и на други подрачја.

За техниката на сликањето зборуваше неговата сопруга Менка Клос, дипломиран историчар на уметност и организатор на неговите изложби. Изложбата е поставена така што цртежите се еден до друг и прават една целина.

Милена Златеска прочита и

една своја песна „Бисерна вода“ која што ја посвети на авторот, на неговата сопруга и на Охрид, а програмата беше одржана во чест на збратимувањето на Пула и Охрид. Авторот ги поздравиле и им заблагодари на присутните. На изложбата, покрај бројната публика, беа присутни и претставници од македонската, канадската, американската и англиската амбасада. Програмата беше проследена со македонска песна во изведба на мешовитиот хор и оркестарот на Друштвото.

М. З.

Неоматеријални изрази

Мултимедијалната изложба „Неоматеријални изрази“ беше отворена на 24 јуни 2024 година во македонскиот Културно-информативен центар во Загреб. Автори на изложбата се Богдан Грабулоски Бонач, Виолета Блажеvsка, Софија Грабулоска, Јасмина

Руневска, Дарко Талески, Мирјана Тромпеска и Методија Јорданоски, а ги претстави директорката на КИЦ, Наталија Поповска. Изложбата беше поддржана од македонското Министерство за култура. Меѓу присутните беше и македонскиот амбасадор во Хрватска, Милаим Фетаи.

Авторите на изложбата прават спој на материјалноста и новата постдигитална материјалност наречена неоматеријалност. Неоматеријалноста го опишува вградувањето на дигиталното во објектите, сликите и структурите со кои се среќаваме секојдневно и начинот на кој се разбираме себеси во однос на нив.

На изложбата се претставени цртежи изработени со традиционални ликовни техники, надградени со дигитална интервенција. Во про-

цесот учествуваше компјутерскиот инженер Мирјана Тромпеска која ликовните дела, цртежи, ги декодира, т.е. користејќи компјутерска програма го издвојува позадинскиот код на секоја дигитална слика од претходно создадените цртежи. Кодовите се поставени во интеракција со материјализираните цртежи креирајќи уметничка интервенција во просторот. Целта на изложбата е да ни ја пренесе новата реалност во која живееме и како истата има влијание врз уметничката практика во постдигиталното време, но истовремено и да го покаже влијанието на дигиталните уреди на нашата перцепција за себеси гледани преку дигиталните уреди.

Е. П.

Иселенички литературни средби

Од 21 до 23 мај годинава во Скопје се одржаа традиционалните „Иселенички литературни средби“

етски творби. Исто така, стана збор за проблемите со кои се среќаваат поетите и писателите и нивните литературни друштва.

На настанот беа присутни и претставници од академските државни институции, проф. д-р Кристина Николовска, директор на Меѓународниот семинар

На настанот зедоа учество поетите Мирјана Мајиќ и Иван Димоски од Хрватска, Светлана Далевска од Германија, Емилија Тодоровска и Владо Јаневски од Австралија, Крстеа Меланиа Ангела од Романја, Лидија Линдоф од Шведска, Рафаела Сања Михаиљидис во името на нејзината мајка, писателката Алики Телеску од Кипар, Зоран Карапанчев од Канада, Марјан Христов Смоларски од Швајцарија и гостите Оливера Јовановска, Весна Карапетрова и Марија Светозаревиќ.

Мирјана Мајиќ на средбата ја претставуваше Заедницата на Македонците во Република Хрватска, како членка на Управниот одбор на ЗМРХ и претседателка на МКД „Билјана“ од Задар.

Присутните ги поздравиле директорот на македонската Агенција за иселеништво, Слободан Близнаковски. Во дводневната работа учесниците на средбата се претставија со свои дела и прочитаа по неколку по-

за македонски јазик, литература и култура при УКИМ од Скопје, проф. д-р Веселинка Лаброска од Институтот за македонски јазик „Крсте Мисирков“ и Лорета Георгиевска од Институтот за македонска литература.

Учење на македонскиот јазик

На средбата со овие еминентни претставнички, македонските поети и писатели од дијаспората ги изнесоа своите проблеми со кои се среќаваат во земјите од каде што доаѓаат, во однос на учењето на македонскиот јазик и соработката со македонските државни институции. Се читаше поезија, а на крајот се запееја македонски песни.

Вториот ден поетите го посетија црковниот храм „Св. Спас“ и гробот на Гоце Делчев. Дружењето продолжи во едно од кафулињата на

кејот покрај Вардар. Вечерта гостите го проследија концертот на АКУД „Мирче Ацев“, што се одржа во Домот на АРМ. Преубава средба исполнета со размена на информации и прекрасно дружење. Учесниците упатија благодарност до Агенцијата за иселеништво за овој посебен настан кој е од голема важност и значење за поетите кои живеат и работат вон границите на Македонија.

Антонела Галиќ

Малцинствата се богатство на Истра

На 14 мај во Новиград пред Центарот за манифестации и култура беше одржан 9. Фестивал на мултикултурата во Истра

Екоја година на овој Фестивал учествува и Македонското културно друштво на Истарската жупанија „Св. Кирил и Методиј“ од Пула. Прво запеаја членовите на хорот „Лаванда“, домаќини од Новиград, а потоа настанот свечено го отвори градоначалникот на Новиград, Антео Милос, кој присутните членови на малцинствата ги поздрави на неколку јазици. Поздрави упати и Борис Милетиќ, жупан на Истарската жупанија. И двајцата во своите говори рекоа дека богатството на Истра е токму оваа мултикултура, малцинствата се богатство на Истра.

Први се претставија Националната заедница на Бошњациите во Истра со хорот „Истарске гонге“ и традиционални босанско-херцеговски песни, севдалинки. „Енцијан“, хорот на Словенското културно друштво „Истра“ настапи со песните: „Дајте, дајте“, „Младе очи“, „Сива пот“, а Друштвото на Ромите во Истра се претстави со традиционални ромски песни. Бошњачката национална заедница од Пула и Истарска жупанија се претстави со драмско-литературната секција „Босански бехар“.

Песни, ора и традиционална храна

МКД на ИЖ „Св. Кирил и Методиј“ од Пула се претстави со три македонски песни во изведба на мешовитиот хор и оркестарот, водител Зоран Гардашевиќ и хармоника Дамир Костешиќ. Следуваа настапи на Заедницата на Албанците од Истарската жупанија, Друштвото на перојските Црногорци „Перој 1657“,

Српскиот културен центар во Истра и Заедницата на Србите во Истра, Културно уметничкото друштво „Босна“ на Истарската жупанија и Унгарското културно друштво „Мориц Зигмонд“.

Исто така, малцинствата од Истра ја претставија и својата кујна на традиционални јадења и етно-креативни работилници. МКД ИЖ „Св. Кирил и Методиј“ од Пула презентираше македонски вина, ракија, гравче на тавче, разни пити и печива, раванија и други традиционални јадења кои ги подготвија членовите на секцијата „Кујната на баба ми“, Мимоза Димовска, Бранка Рожман, Милена Златеска и други, а не изостана и етно-креативната работилница.

Програмата заврши со ора на малцинствата учесници на Фестивалот. Претседателката на МКД „Св. Кирил и Методиј“ Милена Златеска, истакна дека посебна е чест да се учествува на овој Фестивал сите девет години.

Михаела Златеска

Море на дланка

Екоја година на 24 и 25 мај во Пула и Ровињ, по 13 пат беше одржан Меѓународниот поетски фестивал „Морето на дланка“. Во Градската библиотека и читална во Пула беа одржани две промоции, на „Девојка во црвено“ од авторката Вера Босази и романот „Мост“ на Славица Лончариќ Гугум.

Потоа програмата продолжи на скалите пред црквата „Св. Антун Падовански“, каде што беше промоцијата на заедничката збирка „Морето на дланка“, каде се објавени и неколку песни од членовите на литературната секција на Македонското културно друштво на Истарската

жупанија „Св. Кирил и Методиј“ од Пула. Меѓу нив се Милена Златеска, водителка на секцијата, потоа Стојан Тане Георгиев, Славица Лончариќ Гугум, Радојка Крамар, а се најде и името на Елеонора Николовска од Македонија.

Во Ровињ, програмата почна со перформанс, а продолжи со читање наречено „Отворен микрофон“ во Заедницата на Италијанците. Беа доделени и посебни награди за најдобри песни и најзаслужни членови на „КУЛТура сНОВА“. Посмртно ѝ беше доделена Повелба за најдобра песна на Авелина Дамијањевиќ Драгузет. Златната повелба ѝ припадна на Славица Лончариќ Гугум за неуморна работа и за придонес во работата на „КУЛТура сНОВА“.

М. З.

Претставување на Братислав Димитров

На 9 мај 2024 година во Друштвото на хрватските книжевници во Загреб, се одржа претставување на македонскиот книжевник, колумнист, театарски и филмски режисер и актер и драматург од Скопје, Братислав Димитров. На настанот, организиран од претставничката на македонското национално малцинство во Загребската жупанија, Лена Гапиќ и Хрватско-македонското друштво, а под покровителство на Загребската жупанија и ДХК, беше промовирана и неговата книга „Дремка за двајца“.

На настанот наречен „Хрватско-македонски книжевен мост“, освен авторот учествуваа и претседателот на Одборот за книжевни врски при ДХК, Божидар Брезиншчак Багола, претседателката на Хрватско-македонското друштво, Јудита Реј Худечек и професорката по македонски јазик во Првата гимназија во Загреб, Ивана Брезовец. Извадоци од книгата читаше ученичката Елена Јанкуловска.

Ден пред тоа, претставување на Димитров се оствари и во Запрешкиќ, во Градската библиотека „Анте Ковачиќ“, каде настапи и женскиот вокален етно состав „Езерки“.

Братислав Димитров (1952) учествувал на неколку европски и светски фестивали. Добитник е на бројни награди и признанија.

Е. П.

Гастро манифестација на националните малцинства

Сираќ и оваа година беше центар на гастрономските специјалитети на националните малцинства. Осмата Гастро манифестација се одржа на 25 мај пред Хрватскиот дом, а во рамките на „Деновите на германската и австриската култура“ во Сираќ.

На манифестацијата помеѓу другите друштва, со своја програма се претстави и МКД „Браќа Миладиновци“ од Осиек и тоа со две секции, пејачката „Вардарки“ и етно-кулинарската „Везилки“. Во фокусот сепак беа прекрасните јадења што ги подготвија вредните „Везилки“.

„Навистина се потрудивме да има и месено, и слатко, и солено, сè да е подготвено како што нè учеле нашите мајки и баби, и да е вкусно како залаче од детството“, рече Марија Чинчурак, водителка на секцијата.

На настанот беа присутни бројни гости меѓу кои претседателот на Советот за националните малцинства на РХ, Тибор Варга, но и Марин Пилетиќ, министер за труд, социјална работа, пензиски систем и семејство, Вељко Кајтази, пратеник во Хрватскиот сабор, како и бројни претставници на другите национални малцинства, меѓу и секако, Македонците од Осиек.

Ј. Т.

Ликовна колонија на националните малцинства

Од 8 до 10 јуни оваа година во Риека, се одржа 17. Ликовна колонија на националните малцинства на Приморско-горанската жупанија. Настанот кој беше во организација на Демократската заедница на Унгарците во Хрватска, под водство на Ерика Меданиќ, се однесуваше не само на припадниците на малцинствата, туку и на сите заинтересирани сограѓани, ликовни аматери.

Во трите дена од манифестацијата, заедно со дружење и нови пријателства, беа создадени слики во различни техники, кои со својата оригиналност и колорит го облагородуваат просторот на организаторите на манифестацијата.

Македонското национално малцинство имаше и своја претставничка Наталија Лековска, која достоинствено се претстави пред љубителите на уметноста со своето творештво, а на свеченото затворање присуствуваа и македонските претставници Лидија Божиќ и Ванчо Милчов.

Г. К.

Кирил Џајковски на Загребскиот музички фестивал

На 1 јуни 2024 година, на загребското езеро Јарун се одржа последниот ден од „Zagreb Music Fest“, тридневен фестивал полн со добра музика и уште подобри вибрации. Честа да го затвори последниот ден на музичкиот фестивал му припадна на Кирил Џајковски, македонски диџеј и мајстор за електронска музика. За секого имаше по нешто, па така и Џајковски како шлаг на крајот донесе посебен штимунг за затворање на овој одличен фестивал и повторно го „запали“ Загреб со спектакуларна изведба, која одлично се вклопи во неговата визија за македонскиот етно ритам комбиниран со електроника.

Кирил Џајковски (1965, Скопје) е македонски музичар и композитор на филмска и театарска музика. Познат е по својата фузија на навидум неспојливата модерна електронска музика со традиционалниот балкански звук. Со успешна музичка кариера долга две децении, Џајковски е без сомнение еден од најзначајните, најценетите, најпочитуваните и најфалените електронски уметници од источноевропскиот регион. Тој е светска музичка легенда и основач на глобалниот феномен познат како „Balkan Beat“.

Е. П.

Песни со потпис – Обнародени песни

Во неделата, на 16 јуни 2024 година, во салата на Општествениот центар во Шибице, Запрешиќ, се одржа концерт на женскиот вокален етно состав „Езерки“ и оркестарот „7/8“, насловен „Песни со потпис – Обнародени песни“. Организатор на концертот беше Хрватско-македонското друштво, а покровители беа Градската канцеларија за култура на Град Загреб и Здружението на пензионери од Шибице.

Салата беше преполна со посетители со добра волја и ритам, благодарение на одличната атмосфера и беспрекорната изведба на убавите македонски песни и ора, под водство на уметничкиот диригент и виртуоз на виолина, Бруно Урлиќ и водителката на хорот, Дарка Краговиќ. Пленеа звуците на „Македонско девојче“, „Битола, мој роден крај“, „Елено ќерко“, „Јовано, Јованке“, „Ако умрам ил загинам“ и многу други, а публиката богато ги наградуваше со долги аплаузи.

Пред концертот се одржа и музичка работилница за пеење и свирење, па целата сала имаше прилика да учествува. Некои пееја, а некои и заиграа македонско оро. Сите беа добро расположени, задоволни и среќни, и на крајот се поделија со пријатни импресии кои ќе им останат уште долго во сеќавање на оваа прекрасна музичка вечер.

Е. П.

Слегување на светиот дух врз апостолите – Педесетница

Во педесеттиот ден по Воскресението, слегол Светиот Дух врз апостолите во вид на пламени јазици и застанал врз секого од нив. Од тој ден, односно од преобразбата на апостолите, започнува да се зида Црквата Христова врз цврст и сигурен темел

Оваа година на 23 јуни го прославивме роденденот на Црквата. На тој ден пред повеќе од две илјади години е поставен камен темелникот врз кого се зида Црквата Христова од тогаш до денеска, и врз кого ќе се зида до крајот на времињата. Спасителот говори за тој цврст камен темелник на Својата Црква за време на Својата јавна проповед на земјата: „На тој камен ќе ја изидам Црквата Своја, и вратите на пеколот нема да ја надвладаат“ (Мт. 16, 18).

Камен темелникот за кој зборува Господ Исус Христос и врз кого треба да се сосида Неговата Црква не е обичен камен, каков што ние најчесто поставуваме во темелите на нашите домови или во други градби, туку тоа е цврстата и силна вера во Бога. Цврста како најтврда карпа, способна да ги издржи не само тежината на зградата, туку и да

одолее на сите тешкотии и бури што навалуваат врз неа, дури да одолее и на пеколните сили и неговите мрачни дејствија.

Потребна е силна вера

Светите апостоли биле оптоварени со разни човечки предрасуди, форми и обичаи, како и нивните современици, и не можеле со нивните сопствени сили да се издигнат и да ја согледаат својата духовна реалност. Нивната несигурност особено се покажала за време на страдањата и распнувањето на Господ Исус Христос, кога од страв се разбегаа како јато птици кога врз нив ќе се фрли камен. А врз нивната вера требало да се основа Црквата Христова. Нивната вера требало да биде основен камен на идната зграда на Црквата Христова. На апостоли-

те им била потребна помош одозгора од Бога, од Духот Свети. Тоа Му било добро познато на Господ Христос, па затоа и им вели: „Јас ќе Го помолам Отецот, и Он ќе ви даде друг утешител за да биде со вас довека, Духот на вистината, Кого светот не може да Го прими, зашто не го виде ниту го познава; а вие Го познавате, зашто во вас е и во вас ќе биде“ (Јн. 14, 16-17). Христос потоа уште еднаш ги охрабрува апостолите: „А Утешителот, пак, Духот Свети, Кого што Отецот ќе Го испрати во Мое име, Тој ќе ве научи на сè и ќе ви напомни за сè што сум ви зборувал“ (Јн. 14, 26).

Преобразба

Во педесеттиот ден по Воскресението, слегол Светиот Дух врз апостолите во вид на пламени јазици и застанал врз секого од нив, како што е и опишано во *Делата апостолски*, а како што слушаме на тој ден кога се чита од апостолското четиво за време на Литургијата. Од овој момент настапил пресврт кај светите апостоли. Дотогаш колебливи, плашливи и несигурни, сега станале столбови на Црквата Христова и како на крилја ја минуваат тогашната Римска империја и ја пренесуваат науката Христова, па и надвор од нејзините граници. Светиот Дух преку Неговите благодатни дарови им го просветлил умот и им го разведрил нивниот духовен хоризонт. Нивните срца биле исполнети со мир и љубов и отргнале од секаков страв, а нивната волја била

упатена само кон доброто и кон зацврстување во истото. Од тој ден, односно од преобразбата на апостолите, започнува да се зида Црквата Христова врз цврст и сигурен темел. Затоа и рековме на самиот почеток дека славиме роденден на Црквата Христова.

Кога еден уметник сакал со слика да ја претстави Црквата Христова, тој долго време се мислел како треба да изгледа таа слика, па со еден поглед да се искаже нејзината суштина. Најпосле се одлучил и насликал еден голем факел што ветерот го дува на разни страни, но факелот опстојува и дава отпор на ветровите и не се гаси. И, навистина, нема подобра слика за да се претстави Црквата Христова, бидејќи таа во текот на вековите се сретнала со разни тешкотии, како пламенот на ветрот, но ги надминала сите и опстанала до денеска. А уште колку ќе остане и опстои понатаму зависи од нас и од цврстината на нашата вера. Секој еден од нас е мал камен, кој се вградува во таа величествена зграда која се нарекува Црква Христова. Но, не во секој случај, не се вградува по автоматизам нашиот камен туку само во случај да е добро обработен и да е од оној квалитет што му одговара на Мајсторот. Доколку не му одговара, Мајсторот ќе го фрли како нескладен и лош.

Господ Бог, вечниот Сидар и Мајстор, да не нè отфрли, туку со Негова помош да нè вгради во Својата Црква. Но, за да нè вгради, потребно е секој од нас да е исполнет со благодатните дарови на Светиот Дух, со оние дарови кои на денешен ден ги излил врз апостолите во Ерусалим. Затоа да се потрудиме со сите наши сили и да измолиме да се всели Светиот Дух во нас, та преку Него да се вклучиме во величествената зграда – Црквата Христова, па да станеме вистински делови на Телото Христово и наследници на вечното Царство на небото. Амин.

Протојереј-ставрофор
Кирко Велински

Ден на МПЦО „Св. цар Константин и царица Елена“

Црквата „Св. Фабијан и Себастијан“ на 2 јуни ги отвори портите за православните верници и со свечена Божествена литургија беше одбележан Денот на Св. цар Константин и царица Елена, кои се воедно патрони на Црквата општина во Риека. Ова црквено славје, посветено на цар Константин и неговата мајка Елена, го предводеа протојереј-ставрофор Кирко Велински и отец Дејан Белчовски. Посебна свечена нота на Богослужбата даде и присуството на двајца млади музички уметници од Македонија, кои со своето црквено пеење никого не оставија рамнодушен.

По завршувањето на црквоната церемонија, прославата продолжи во просториите на МКД „Илинден“, каде што овогодинашните кумови, семејството Жабоски, ја приредија „Трpezата на љубовта“.

Г. К.

Прославлен денот на Св. Наум Охридски Чудотворец

Во црквата „Госпе од Анчела“ во Сплит на 30 јуни беше одбележан Денот на Свети Наум Охридски Чудотворец. По повод заштитникот на Македонската православна црквона општина „Св. Наум Охридски“ од Сплит беше одржана свечена литургија што ја водеше протојереј-ставрофор Кирко Велински, а ја следеа голем број верници.

По светата литургија, верниците се собраа во просториите на Македонското културно друштво „Македонија“ во Сплит и ја одржаа манифестацијата „Македонска традиција низ празници и обичаи“, тема која беше одредена по повод празникот Св. Наум Охридски Чудотворец, за животот и делото на Светителот. На оваа тема зборуваа Рената Карапеева и Љубинка Тасиќ, членови на Друштвото.

После читањето и разговорот на оваа тема беше осветен славскиот колач направен од кумата Марта Жаја, беше благословена и „Трpezата на љубовта“, а верниците се дружеа во благопријатна и празнична атмосфера. Манифестацијата одржана под покровителство на Советот за националните малцинства на Република Хрватска, беше проследена со пригодно дружење.

М. Ж.

Дуовденска задушница

Македонската православна црковна општина „Св. Јоаким Осоговски“ од Пула и оваа година го одбележа Дуовден или Педесетница на 23 јуни во црквата „Св. Фрањо“ во Пула. Богослужбата ја предводеше отец Дејан Белчовски кој покрај кажаните молитви и Светата литургија ги пренесе и поздравите од парохискиот свештеник на Македонската православна црква во Република Хрватска, протојереј-ставрофор Кирко

Велински. Верниците од целата Истарска жупанија се потрудија да бидат присутни на Богослужбата. Сите си спомнаа за своите сакани покојни за кои се молеа Бог да ги насели каде што почиваат праведниците, како што и отец Дејан ги спомнуваше во молитвите.

Покрај молитвата, за покојните беше одржан и парастос направен традиционално со лепче, пченица и вино. Потоа, верниците по обичаите во Македонија, во Советот на маке-

донското национално малцинство на Град Пула си подадоа за душа за покојните. Така со разговор, а и со солзи, сите си спомнуваа за своите најмили починати.

М. З.

Ин мемориам

In memoriam

Збогум драга Цветанка

Шо кратко боледување, на 28 мај 2024 година почина нашата драга сонародничка Цветанка Шестан. Родена е во 1948 година во битолското село Оптичари во семејството Пискуловски. Од 1966 година живее во Хрватска со семејството, најпрво во Задар, а подоцна во 1975 година се преселиле во Загреб, каде и останува до крајот на животот.

Како горда Македонка беше членка на МКД „Охридски би-

сер“ од Загреб уште од неговите почетоци. Беше активна во сите секции, особено во пејачката група „Моми бисерни“, во фолклорната група „Китка“, во етно работилницата и во кулинарската секција. Беше членка и на Управниот одбор на Друштвото. Учествуваше во организацијата на бројни настани и активности, секогаш подготвена да помогне, бидејќи работата и дружењата ја исполнуваа. МКД „Охридски бисер“ беше нејзиниот втор дом, како што често велеше.

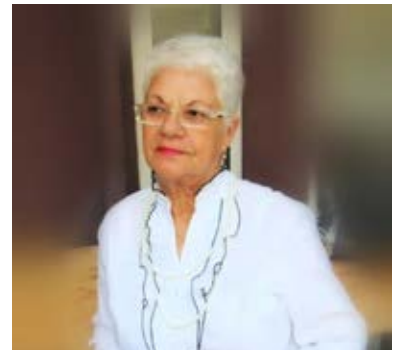
Нејзиното заминување остави голема празнина, но ќе остане запаметена по убавите сеќавања како топла и искрена пријателка. Беше неизмерна чест да се познава една таква

драга, друштвена и вредна личност каква што беше Цветанка.

Нека ти е вечна слава за сè. Почивај во мир.

Искрено сочувство до семејството.

Е. П.

Димитрије Русев

Шочина долгогодишниот член на Македонското културно друштво на Истарската жупанија „Св. Кирил и Методиј“ од Пула, Димитрије Русев, во својата 89 година на животот. Чичко Димче, како што сите членови на Друштвото го викаа, беше еден од најак-

тивните членови и долги години свиреше на кларинет во оркестарот на Друштвото, бидејќи беше и долгогодишен член и на дувачкиот оркестар на Град Пула.

Тој беше човек кој со своите македонски ора ги развеселуваше сите. На „Тешкото“, „Пајдушкото“, правото и „Елениното“ оро кој можеше да одолее, а да не заигра. Звукот на неговиот кларинет сите ги дигаше на нога, и македонските песни се роеја во Друштвото. Члено-

вите на Друштвото се простија со зборовите: „Чичко Димче почивај во мир, нека ти е лесна оваа истарска земја, биди весел и таму каде што Бог ги населува праведниците“, и упатија искрено сочувство на семејството.

М. З.

БЕЗЛИЧНИ РЕЧЕНИЦИ

Безличните реченици се разликуваат од сите други по тоа што прирокот во нив не отвора место за подмет. Во овие реченици имаме прирок, зашто без него не би зборувале за реченица, значи имаме глаголска форма со која се изнесува некое дејство, некој процес, но не се кажува кој ги врши. Прирокот во безличните реченици може да се јави со некои други членови, но никогаш со подмет. Безличните реченици можеме да ги поделиме на две групи: безлични реченици со глаголски и безлични реченици со глаголско-именски прирок. И во едниот и во другиот вид, глаголот се јавува во форма за трето лице еднина, среден род. Оваа форма не бара вршител во трето лице и затоа се вика немотивирано трето лице.

Во рамките на безличните

реченици со глаголски прирок разликуваме:

а. безлични реченици со безлични глаголи: – *Грми.* – *Сека.* – *Снежи.* – *Студи во училницава.* – *Се стемнува;*

б. безлични реченици со безлични форми од глаголи што инаку можат да се менуваат по сите лица. Безличната форма на овие глаголи се добива кога ќе се земе третото лице еднина (во кое било време) и ќе му се додаде кусата форма на повратната замена се: – *Во Франција се истражува.* – *За дрогата не се зборува јавно;*

в. безлични реченици во кои станува збор исто така за физиолошки и за психички состојби, но глаголот се јавува само во форма за трето лице, без заменката се, а носителите на тие состојби се сигнализираат со куси личнозаменски форми и за индиректен и за директен предмет: – *Ме мрзи да учам.* (разговорно);

г. безлични реченици со глаголи што се употребени безлично (без заменката се) затоа што во моментот не е важно кој го врши или го вршел дејството, на пример: – *Вчера кај вас не светеше.;*

д. безлични реченици со глаголот има се викаат уште и егзистенцијални, зашто во нив се тврди или се одрекува постоењето на нешто или на некого: – *Некогаш имало леб за сите.* – *Нема правда!* Спореди: *Има луѓе и луѓе!* (В. Иљоски).

Лидија Георгиева

Постојан судски преведувач од македонски на хрватски јазик и обратно (Според „Македонски јазик“, Просветно дело АД, Скопје, 2001)

bez jezičnih prepreka...

TRANSLATION AGENCY
beyond language barriers...

Bekos
Zagreb, Croatia

e-pošta: bekos@bekos.hr • Siget 18c/6. kat • Tel. 01 6525 750/Mob. 091 572 33 88 •

PREVODITELJI I SUDSKI TUMAČI ZA MAKEDONSKI, BUGARSKI, UKRAJINSKI, ENGLISKI, NJEMAČKI, SLOVENSKI, TALIJANSKI, FRANCUSKI I OSTALE JEZIKE

Stručni i kvalitetni prijevodi s područja prava, gospodarstva, medicine, farmacije, religije, arhitekture, građevine, strojarstva.

OBRATITE NAM SE S POVJERENJEM!

Ни требаат визионерски, но и реални чекори за демократски развој

За тоа како можат да се искористат средства од европските фондови, позитивен пример е Шибеник кој е на врвот на листата хрватски градови по извлекување на средства од овие фондови. Шибеник на 15 и 16 мај 2024 година беше домаќин на 9. Стратешки форум на

Европската унија за Јадранско-јонскиот регион (EUSAIR) каде на гостите им беше презентирано шибенското искуство.

Станува збор за форум на ЕУ, стратегија за Јадранско-јонскиот регион, што го организираа Министерството за надворешни и европски

работи на Република Хрватска, Министерството за регионален развој и фондови на ЕУ на РХ и Министерството за туризам и спорт на РХ во соработка со Европската комисија.

Македонскиот амбасадор во Хрватска, проф. д-р Милаим Фетаи, беше меѓу учесниците на форумот.

„Поставувањето јасен пат за идните проширувања со Западен Балкан е од национален безбедносен интерес за ЕУ. Иако целосното пристапување во ЕУ ќе потрае неколку години, сè уште ни се потребни визионерски, но и веродостојни и реални чекори за подобрување на демократскиот развој, проширување на економските можности и поттикнување на помирувањето“, рече меѓу другото амбасадорот Фетаи.

На министерскиот состанок беше усвоена Шибенска декларација која ги одразува заедничките достигнувања и цели, како и зајакнување на соработката меѓу земјите учеснички.

М. Г.

Prijevod osobne, poslovne, pravne i medicinske dokumentacije s ovjerom sudskog tumača za građane i tvrtke. Prijevod stručnih tekstova.

ZAUM PRIJEVODI

engleski njemački arapski
ukrajinski slovački
makedonski slovenski
srpski bosanski

Maksimirska 40, 10000 Zagreb
M: 095/5969-047 T: 01/7789-311
E: zaum.prijevodi@gmail.com
www.zaum-prijevodi.hr

ВКУСОВИТЕ НА МАКЕДОНИЈА

Царска пита

Потребно е: 4 јајца, 300 г бело сирење, 180 г кисело млеко, 150 мл масло, 150 г брашно, 100 г пченкарно брашно, 100 г пченкарно прашок за печиво и солта. Сувите состојки се додаваат во смесата и се мешаат рачно со жица за матење. Им се додаваат исечкани на коцки сирењето, шунката, краставиците и пиперката. Смесата се истура во подмачкан плех со масло и посипан со брашно. Се пече околу 30-тина минути додека не порумени на 180 степени.

Подготовка: Прво јајцата се матат со миксер, потоа се додаваат киселото млеко и маслото и повторно се матат со миксер. Во одвоен сад се ме-

Мусака од пире

Потребно е: 1 кг компири, 120 г путер, сол, 200 г павлака за готвење, 400 г мелено месо, главица кромид, морков, црвена пиперка, модар патлиџан, 100 г праз, Вегета, црвен пипер и бибер.

Подготовка: Прво се варат компирите и се прави пире. Потоа се пржи кромидот исечкан на ситни коцки, па се додаваат месото и останатите зеленчуци. Морковот се ренда на крупно, а останатите се сечат на ситни парчиња. Се пржат околу десетина минути. Во тавче намачкано со путер се распоредува слој од една половина од пирето, па одозгора се додава филот со месо и зеленчук, па повторно се додава другата половина од пирето. Се рамни со лажица и се полива со павлака за варење. Се пече додека не порумени.

Колач со јаболка

Потребно е: **За тесто:** 1 коцка маргарин или путер (250 г), 150 г шеќер во прав, ванилин шеќер, јајце, 150 мл млеко, рендана кора од 1 лимон, прашок за печиво и 600 г брашно; **За фил:** 6-7 јаболка, лимонев сок, 2 лажици шеќер и 2 лажици грис.

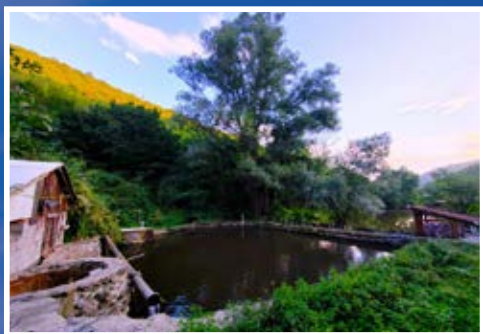
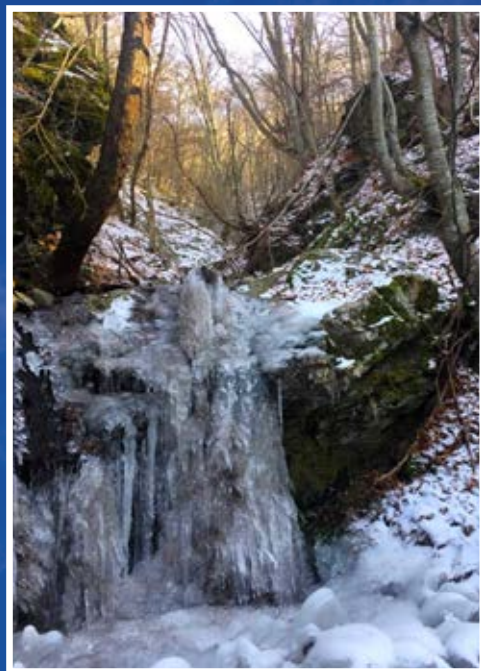
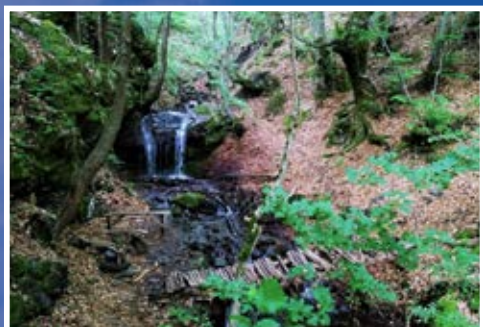
Подготовка: Путерот се остава на собна температура па заедно со шеќерот во прав и ванилин шеќерот пенасто се матат со миксер. Се додаваат ренданата кора од лимон, јајцето, млекото, прашокот за печи-

во и брашното. Се замесува тесто и се остава во фрижидер да отстои околу еден час. Потоа тестото се дели на два дела. Од едниот дел се развлекува кора која се става во плех посипан со брашно па врз кората се нанесува филот од изрендани јаболка во кои се додава лимонев сок, шеќер, цимет и грис колку да ја впије влажноста. Врз филот се додава втората кора па се пече во загреана рерна на 180 степени околу 40 минути. По желба се наросува со шеќер во прав.

М. Г.

СКОПСКА ЦРНА ГОРА

Планинската убавица во северниот дел на Македонија, сместена помеѓу Скопската Котлина од југ, Кумановската од исток, Гниланската од север и долината на реката Лепенец од запад, е Скопска Црна Гора. Се протега во правец југозапад-североисток, со највисок врв Рамно (1651 м). Поделена е на два дела, западен повисок и источен понизок. Својата природна убавина ја нуди низ живописни пасишта и ливади, вековни шуми, реки, потоци, водопади, разни лековити растенија и животни.

Споменувана многупати во приказни и легенди, планината е специфична по своите долги планински ограноци, заоблени и делумно каменливи врвови со повеќе длабоки долини помеѓу нив. Со пријатна клима, особено во лето, со чист и свеж воздух, додека зимите се студени, со врнежи од снег во повисоките делови. Богата е со голем број извори и речни текови, студена и освежителна вода за пиење, а некои извори се со мине-

рална вода. Флората е бујна и разновидна, шумите се дабови, букови и костенови, има волци, диви свињи, лисици, птици и друг дивеч. Релативно е лесна дестинација погодна за туризам, за спортски и рекреативни излети, планинарење, панорамско набљудување, параглајдинг, велосипедизам.

На падините на Скопска Црна Гора има селски населби, цркви и манастири, планинарски домови. Бродец е село во Општината Чучер-Сандево, на 900 м надморска височина, оддалечено северно од Скопје на околу 15 км, од каде се простира прекрасен поглед кон градот и Скопското поле. Од Бродец по лесна патека долга 3.5 км се стигнува до местото наречено Спинова колиба, на 1450 м надморска височина, во месноста Бродечки Вирови. За колибата има бројни приказни, како онаа за планинарот Спиро Митков кој ја изградил, и која и денес е отворена за сите посетители.

На овој потег, на околу 500 м источно од селото Бродец се наоѓаат водопадите на

Тршченскиот Поток, познати како Бродечки Водопади. Лесно пристапни, на надморска височина од 950-1100 м, во раскошен шумски амбиент се распорале десетина водопади со височина од 2,5 до 5 м. Наредени скалесто претставуваат слап. Најпристапни и највпечатливи се шесте водопади наречени Бучало. Најгорниот водопад е и најголем од 5 м. Најубави се за посета во пролет, кога се топат снеговите и кога расцутува природата.

Интересно и пријатно доживување во овој крај се и видовците, бачилата, водениците и неколкуте угостителски објекти, како ресторанот Планински Бисер. Сместен во близината на село Бродец, на надморска височина од околу 1000 м, заедно со рибникот, е идеално место за одмор и уживање во вкусните домашни традиционални специјалитети.